

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ KOMİSYONU TUTANAK DERGİSİ

24'üncü Toplantı 1 Temmuz 2022 Cuma

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

Sayfa

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mustafa Savaş'ın, KİT Komisyonunun altı ay içerisinde gerçekleştirdiği çalışmalarına, denetim sonuçlarını içeren raporun hazırlanmasına ve Komisyon çalışmalarına katkı sağlayanlara teşekkür ettiğine ve Kurban Bayramını tebrik ettiğine ilişkin açıklaması

III.- AÇIKLAMALAR

1.- Amasya Milletvekili Mustafa Tuncer'in, muhalefet şerhlerini verme süresinin uzatılmasını talep ettiğine ilişkin açıklaması

IV.- İHTİSAS KOMİSYONLARI

A) GÖRÜŞMELELER

1.- Türkiye İhracat Kredi Bankası AŞ'nin 2019 ve 2020 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri

2.- Türkiye Emlak Katılım Bankası AŞ'nin 2019 ve 2020 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri

3.- Emlak Varlık Kiralama AŞ'nin 2019 ve 2020 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri

4.- Emlak Katılım Varlık Kiralama AŞ'nin 2020 yılına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri

KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ KOMİSYONU

1 Temmuz 2022 Cuma

24'üncü Toplantı

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonu saat 14.57'de açıldı.

Komisyon Başkanı Mustafa Savaş, KİT Komisyonunun altı ay içerisinde gerçekleştirdiği çalışmalara, denetim sonuçlarını içeren raporun hazırlanmasına ve Komisyon çalışmalarına katkı sağlayanlara teşekkür ettiğine ve Kurban Bayramını tebrik ettiğine ilişkin açıklama yaptı.

Amasya Milletvekili Mustafa Tuncer, muhalefet şerhlerini verme süresinin uzatılmasını talep ettiğine ilişkin açıklama yaptı.

Türkiye İhracat Kredi Bankası AŞ'nin 2019 ve 2020 yıllarına ait bilanço ve netice hesapları,
Türkiye Emlak Katılım Bankası AŞ'nin 2019 ve 2020 yıllarına ait bilanço ve netice hesapları,
Emlak Varlık Kiralama AŞ'nin 2019 ve 2020 yıllarına ait bilanço ve netice hesapları,
Emlak Katılım Varlık Kiralama AŞ'nin 2020 yılına ait bilanço ve netice hesapları,

Görüşmeleri tamamlanarak genel görüşmeye sunuldu.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından saat 16.41'de toplantıya son verildi.

1 Temmuz 2022 Cuma

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.57

BAŞKAN: Mustafa SAVAŞ (Aydın)

BAŞKAN VEKİLİ: Nevzat ŞATIROĞLU (İstanbul)

SÖZCÜ: Mevlüt KARAKAYA (Ankara)

KÂTİP: Yavuz SUBAŞI (Balıkesir)

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayıştay Başkanlığımızın ve kurumlarımızın değerli temsilcileri; hepiniz hoş geldiniz.

Toplantıyı açıyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mustafa Savaş'ın, KİT Komisyonunun altı ay içerisinde gerçekleştirdiği çalışmalarına, denetim sonuçlarını içeren raporun hazırlanmasına ve Komisyon çalışmalarına katkı sağlayanlara teşekkür ettiğine ve Kurban Bayramını tebrik ettiğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Komisyonumuzun değerli üyeleri, birazdan gerçekleştireceğimiz bugünkü toplantımızla denetim kapsamındaki kuruluşların 2019 ve 2020 hesap dönemlerine ilişkin toplantılarımız tamamlanacaktır. Geride bıraktığımız altı ay içerisinde, Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonu olarak hep birlikte, önemli denetim çalışmaları gerçekleştirdik. Bu süre içerisinde, 31 alt komisyon toplantısı ve 24 üst komisyon toplantısı olmak üzere, toplam 55 denetim toplantısı gerçekleştirdik. Bu toplantılarda 2019 yılından 82, 2020 yılından 95 kuruluş olmak üzere, toplam 177 kuruluşun bilanço ve netice hesaplarını görüştük.

Bütün bu çalışmalarımıza destek veren, katkı sunan tüm üyelerimiz ile başta, Sayıştay olmak üzere, tüm kamu kurumlarının temsilcilerine teşekkür ediyorum.

Komisyonumuzun değerli üyeleri, bundan sonraki süreçte 3346 sayılı Kanun'un 7'nci maddesinin son fıkrası uyarınca, denetlediğimiz iki yıla ilişkin denetim sonuçlarını içeren genel rapor hazırlanacaktır. Bu kapsamda, imzaya açılan karar cetvelinde muhalefet şerhi imzası bulunan sayın üyelerimiz, İç Tüzük'ün 42'nci maddesinde belirtildiği üzere, muhalefet şerhlerinin hangi kuruluşun hangi hesap yılına ilişkin olduğu açıkça belirtilmelidir.

Muhalefet şerhi bulunan sayın Komisyon üyelerimiz, gerekçeli muhalefet şerhlerini 22 Temmuz 2022 Cuma günü mesai saati bitimine kadar Komisyon Başkanlığımıza iletmeniz gereğini bilgilerinize sunarız.

Bu vesileyle, önümüzdeki hafta idrak edecek olduğumuz Kurban Bayramı'nızı tebrik ediyorum. Bu günlerin ülkemiz, İslam âlemi ve tüm insanlık için sağlıkla, mutlulukla, hayırlara vesile olması temennilerimle siz kıymetli Komisyon üyelerimize şimdiden hayırlı bayramlar diliyorum.

Şimdi toplantımıza geçiyoruz.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Buyurun.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Benim bir önerim olacak da Sayın Başkanım.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Evet.

III.- AÇIKLAMALAR

1.- Amasya Milletvekili Mustafa Tuncer'in, muhalefet şerhlerini verme süresinin uzatılmasını talep ettiğine ilişkin açıklaması

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – 22 Temmuz'a kadar muhalefet şerhlerinin verilmesi yönünde şey yaptınız da; mesela bugün görüşeceğimiz kurumlar olmak üzere, sorulan sorulara on beş gün cevap verme süresi var. Ayın 16'sında bitecek o süre. Buna postayla gelme süresi veya kargoyla gelme süresi falan eklendiğinde bu, 20'sini bulacak. O zaman muhalefet şerhi süresi için iki günlük bir süre kalıyor. Onu da 22 Temmuz olarak değil de Komisyonla şey olsak da yani...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Muhalefet şerhi olarak 1 Ağustos yapalım.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Teşekkürler.

IV.- İHTİSAS KOMİSYONLARI

A) GÖRÜŞMELER

1.- Türkiye İhracat Kredi Bankası AŞ'nin 2019 ve 2020 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Bugünkü gündemimizde Türkiye İhracat Kredi Bankası AŞ, Türkiye Emlak Katılım Bankası AŞ ve iştiraki olan Emlak Varlık Kiralama AŞ ile Emlak Katılım Varlık Kiralama AŞ'nin 2019 ve 2020 yıllarının bilanço ve netice hesapları yer almaktadır.

Toplantımıza Türkiye İhracat Kredi Bankası AŞ'yle başlıyoruz.

Sayın Genel Müdürümüzden başlamak üzere, toplantımıza katılan kurum ve Sayıştay temsilcilerimizin kendilerini Komisyonumuza tanıtmalarını rica ediyorum.

(Katılımcılar kendilerini tanıttı)

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Peki, teşekkür ederim.

Sunumunu yapması için sözü Sayın Genel Müdürümüze veriyorum.

Buyurun Sayın Genel Müdürüm.

EXİMBANK GENEL MÜDÜRÜ ALİ GÜNEY – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, Komisyonun saygıdeğer üyeleri; hepinizi EXİMBANK ve şahsım adına saygıyla selamlıyorum.

Sunumumda EXİMBANK'ın faaliyetleri ve ihracata vermiş olduğu destekler hakkında kısaca bir bilgilendirme yapacağım.

Bildiğiniz üzere, TÜRK EXİMBANK, Türkiye'nin tek resmî ihracat destek kuruluşu olarak faaliyetine başladığı 1987 yılından bu yana, mal ve hizmet ihracatı yapan firmalarımızı kredi ve alacak sigortasıyla destekleyerek onların uluslararası ticarete daha fazla pazar payı elde etmelerini sağlamayı amaçlamaktadır. Sadece kredi ve alacak sigortasının yanı sıra, firmalarımızı hem kur riskinden hem de emtiadaki fiyat dalgalanmalarından koruyacak olan türev enstrümanları da kendilerine sunarak bu riskleri de yönetmesini sağlamaktadır.

EXİMBANK olarak faaliyetlerimize 3 bölge, 20 şube ve 10 irtibat ofisiyle devam ediyoruz. Çalışan sayımız 746 kişi. Şubelerimizin ve irtibat ofislerimizin olduğu bölgeleri, yerleri dikkate alırsak Türkiye ihracatının yüzde 93'ünün yapıldığı coğrafyada EXİMBANK'ın temsil edildiğini söyleyebiliriz. En son, bu yıl içerisinde Diyarbakır'da bölgeye hizmet vermek üzere bir bölge ihracat şubemizi açmış bulunduk; bununla beraber şube sayımız 23'e çıktı.

EXIMBANK faaliyetlerine devam ederken alacak sigortasında Türkiye'nin en büyük alacak sigortası kuruluşu olduğunu söylemeliyiz. Diğer yurt dışı sermayeli alacak sigortalarını da dikkate aldığımızda pazar payımız alacak sigortası tarafında yüzde 70'in üzerinde. Aktif büyüklüğünde Türkiye'deki bankacılık sektöründe 10'uncu büyük bankayız. Vermiş olduğumuz kredi itibarıyla kredi büyüklüğünü de mukayese ettiğimizde 8'inci büyük bankayız. Bankamızın rating notları, ülkemizin rating notlarıyla paralellik arz ediyor; Moody's'den B2, Fitch'den B notuna sahibiz. Türkiye'de bankacılık sektörünün vermiş olduğu ihracat kredilerinin yüzde 48'ine yakını sadece EXIMBANK tarafından verilmektedir. 2022 yılının ilk çeyreği itibarıyla gerçekleşen rakamlar üzerinden mukayese edildiğinde bunu söyleyebiliyoruz.

Baktığımızda, Banka bilanço olarak büyümeye devam ediyor. Yıl sonunda 322 milyar 377 milyon TL olan aktif büyüklüğümüz, mayıs sonuna geldiğimizde 356 milyar 693 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Vermiş olduğumuz kredilerin tutarı 309 milyar 59 milyon TL'dir. Aslında bilançodaki aktife baktığımızda, en büyük aktif kalemi -yüzde 88'i- kredilerden teşekkül ediyor. Bu da EXIMBANK'ın bütün imkânlarını ihracatçının lehine kredi olarak kullandığının bir göstergesi. Öz kaynaklarımız -kâr dâhil- 19 milyar 658 milyon TL. Yine, ödenmiş sermayemiz 31/12/2021 tarihi itibarıyla 10 milyar 800 milyon TL idi, şubat ayında 3 milyar TL bir sermaye ilavesi yapıldı, şu an itibarıyla ödenmiş sermayemiz 13 milyar 800 milyon TL. Sermaye yeterlilik rasyomuz 21,56 olarak gerçekleşti mayıs sonu itibarıyla. Takipteki kredilerdeki bakiyemizin toplam kredilere oranı ise sektördeki en düşük oranlardan bir tanesi, binde 2'ler seviyesinde.

İhracata vermiş olduğumuz desteğe, yıllar itibarıyla artırarak devam ediyoruz. Geçen sene 22,5 milyar dolarlık kredi desteğinin yanı sıra 23,6 milyar dolarlık da alacak sigortası desteği verdik ve toplamda 46,1 milyar dolarlık bir destek sağlamış olduk ihracatçılarımıza. Bu yılın ilk beş ayına bakacak olursak da vermiş olduğumuz kredi desteği 9,1 milyar dolar, alacak sigortası tarafı da 11 milyar dolar olmak üzere 20,1 milyar dolarlık bir destek söz konusu. Yıl sonu hedefimiz burada 50 milyar dolarlık kredi, artı, alacak sigortası desteğini sağlamak.

EXIMBANK olarak ihracatın tabana yaygınlaştırılması noktasında KOBİ'lere ciddi anlamda önem veriyoruz, KOBİ'leri mümkün olduğu kadar EXIMBANK destekleriyle buluşturmaya çalışıyoruz. Bu stratejimiz doğrultusunda 2017'lerde yüzde 60'lar seviyesinde olan KOBİ müşteri sayısının toplam müşteri sayısına oranı, bugün, Mayıs ayı sonu itibarıyla yüzde 80'ler seviyesine gelmiş bulunuyor.

Kısaca, EXIMBANK'ın vermiş olduğu desteklerden biraz daha detaylı bilgi verecek olursak, biz EXIMBANK olarak ihracatçıya nakdi kredi desteği sağlıyoruz. Kısa vadeli ihracata hazırlık kredileri, orta vadeli ihracata yönelik finansman ihtiyacını karşılamaya yönelik finansman ihtiyaç kredileri ve uzun vadeli yatırıma yönelik olarak da uzun vadeli ihracata yönelik yatırım kredileri veriyoruz, nakdi kredi olarak.

Bunun yanında, en önem verdiğimiz ürünümüz alacak sigortası. EXIMBANK'ta aslında geçen yıl ilk defa alacak sigortası işlem hacmi, nakdi kredi işlem hacmini geçti. Burada çok hızlı bir şekilde büyüyoruz, 200'den fazla ülkede 65 bine yakın alıcıya yapılmış olan ihracatların bedellerini tahsilat riskine karşılık EXIMBANK olarak sigortalıyoruz. Aslında bu ürün ihracatçılarımızın farklı pazarlara açılarak farklı müşterilere daha fazla ihracat yapması noktasında çok önemli, teşvik edici bir ürün.

Onun yanı sıra alıcı kredileri tarafında yurt dışındaki finansal kuruluşlar üzerinden yurt dışındaki alıcılara kredi kullandırarak Türkiye'deki ihracatçılardan daha fazla mal ve hizmet almalarını teşvik ediyoruz. Böylece ihracatçımıza uluslararası ticarete rekabet avantajı sağlamanın gayreti içerisindeyiz. Bunun yanı sıra da yurt dışı proje finansmanı noktasında ülke kredilerini de kullandırıyoruz. Demin

de konuşmamın başında bahsetmiştim, sadece alacak tahsilat sigortası değil, aynı zamanda kur riski ve emtia fiyatlarındaki dalgalanmaya karşılık da türev ürünlerle ihracatçının bu riskleri de yönetmesini sağlamaya gayret ediyoruz.

Yakın zamanda yeni ürün ve uygulamalarımız hayata geçti, özellikle müstakriz fon; ihracatçının EXIMBANK'ta hesap ilişkisine girmesi, ihracat bedellerini bu hesaplara indirebilmesi, gene buradan yapmış olduğu transferleri yapabilmesine imkân sağlayan, bankalardaki hesap ilişkisine benzer bir ilişki kurmasını sağlayacak bir hesap alt yapısını kurmuş bulunuyoruz. Ayrıca ihracatın tabana yaygınlaştırılması noktasında İhracatı Geliştirme AŞ'ye kurucu ortak olarak, EXIMBANK olarak katıldık; bu gerçekten önemli bir gelişme oldu. KOBİ'lerin finansmana erişimdeki en büyük problemi teminat meselesi. İhracatı Geliştirme AŞ'nin vermiş olduğu kefaletle artık KOBİ'lerimiz, başlangıç olarak, EXIMBANK imkânlarından herhangi bir teminat sorunu olmadan rahatlıkla faydalanabilmekte yani kısaca şöyle bir bilgi vermek isterim: An itibarıyla, bugün itibarıyla 1.200'e yakın firma 3,2 milyar TL EXIMBANK'tan İGE kefaletiyle kredi kullanmış durumda.

Dijitalleşme... Dijitalleşmeye de çok ciddi anlamda önem veriyoruz çünkü Türkiye'nin genelinde bütün ihracatçılara ulaşmak için her yerde fiziki olarak varlığımızın olması çok mümkün gözüküyor ama dijital şubeler üzerinden yani internet şubesi ve mobil şube üzerinden ihracatçımızın EXIMBANK'a ulaşarak bütün işlemlerini rahatça yapabilmesinin altyapısını kurmaya çalışıyoruz.

Son olarak, sektörde aslında bir ilk olan sürdürülebilirlik süreçlerine EXIMBANK olarak yeşil dönüşüm noktasında çok büyük önem verdiğimiz belirtmek isterim. Sürdürülebilirlik süreçlerini kredi politikalarımızın önemli bir fonksiyonu olarak tanımladık. 10 milyon dolar üzerinde kredi kullanan, işletme finansmanı ve yatırım kredisi kullanan bütün müşterilerimizi bu sürdürülebilirlik süreçlerine dâhil ediyoruz; sürdürülebilirlik açısından da firmalarımızda bu farkındalığı oluşturarak, bu anlamda değerlendirerek kredilerimizi ona göre kullanıyoruz. Ayrıca, kullandığımız kredilerden faydalanan firmaların karbon ve sera gazı salımlarını ölçen bir metodoloji geliştirdik. Bu metodolojiyle, firmaların kullandıkları kredilerden sonra yapmış oldukları faaliyetlerden ortaya çıkan karbon salımı ve sera gazı salımlarını biz ölçerek kendilerine raporluyoruz. Bu anlamda da uluslararası ISO 14064-1:2018 Belgesi'ni alan ilk banka olduğumuzu belirtmek isterim.

Kısaca bu şekilde özetleyeyim ben faaliyetlerimizi Başkanım, sonrasında gündeme geçebiliriz.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ederim Sayın Genel Müdürüm.

Şimdi önerilerin görüşmelerine başlıyoruz.

Kurumun 2019 Yılı Alt Komisyon Raporu'nda 1, 2020 Yılı Alt Komisyon Raporu'nda 2 öneri bulunmaktadır.

2019 yılının 1 no.lu önerisi ile 2020 yılının 1 no.lu önerisi benzer mahiyette olduğundan birlikte işleme alıyoruz.

Şimdi, daha güncel olan 2020 yılının 1 no.lu önerisini okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Öneri 1:

Bankanın son dönemde “ikinci grup yakın izlemedeki krediler” hesabında gruplandığı kredi tutarındaki artış dikkate alındığında yakın izlemedeki firmaların finansal durumlarının yakından takip edilmesi, kredi vadesi boyunca belli dönemler hâlinde firma tanıtım ve değerlendirme raporları ile istihbarat ve izleme raporlarının güncellenmesi ve bu raporların kredi değerlendirme ve kredi risk takibi açısından karar oluşturmada kullanılması, ilgili mevzuatları çerçevesinde mümkün olanların

kredi kalitesindeki olumsuzlukların iyileştirilmesi suretiyle birinci grup standart nitelikli krediler hâline dönüştürülmesi, bunun sağlanamaması hâlinde alacakların tahsil ve tasfiyesi yönünde gerekli adımların atılması.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Yanıt için buyurun.

TÜRK EXIMBANK GENEL MÜDÜRÜ ALİ GÜNEY – Teşekkür ederim Başkanım.

Kısaca şöyle cevaplamak isterim: Bankamızda yakın izleme yani kredi izleme faaliyetleri BDDK'nin İyi Uygulama Rehberi'ne uygun olarak gerçekleştirilmektedir. Risk İzleme Müdürlüğü tarafından risk merkezi kayıtları takip edilerek firmanın karşılıksız çek, temerrüt yapılandırma kayıtları var mı, bu yakından takip ediliyor. Ayrıca konkordato ve iflas durumları, ihale yasağı ve Ticaret Sicil Gazetesi'nde ortaklık ve sermaye yapısında değişiklik olup olmadığı günlük olarak takip edilmektedir. Ayrıca aylık bazda memzuç bilgileri yani bankacılık sektöründeki firmanın limitleri ve kredi kullanımları noktasındaki bilgiler de izlenerek buna yönelik olarak olumsuz gelişmelere karşılık gerekli aksiyonlar alınmaktadır. Özel izleme kayıtları olan firmalarda güncel olarak buradaki gelişmeler takip edilmektedir. Firma ortaklarının bireysel KKB skorları da firmanın finansal durumu hakkında sinyal verdiğinden dolayı bunlar da aylık bazda takip edilen diğer parametrelerdir.

Baktığımızda, özellikle Sayıştayımızın bu konudaki yazmış olduğu öneriden sonra Bankada kredi izleme noktasında ayrı bir organizasyonel yapılandırmayı da hayata geçirdik. Kredi Politikaları ve Kredi İzleme Daire Başkanlığını Genel Müdürlüğe bağlı olarak tesis ettik, burada yakın izlemeye yönelik olarak erken uyarı sistemlerini de yakın zamanda hayata geçireceğiz ama şunu da söylemek istiyorum: Yakın izlemedeki rakamları bankacılık sektörüyle mukayese ettiğimizde Bankamızın yakın izlemedeki kredilerinin tutarı yani bankacılık sektörüne göre çok iyi durumda, onun özellikle altını çizmek isterim. 2020 yılında yakın izlemedeki kredilerdeki bakiyede bir artış olduğu doğrudur. Bunun gerekçesi, özellikle bu Covid sürecinde BDDK'nin yakın izleme süresini doksan günden yüz seksen güne çıkarmış olması, firmaların da bu süreyi kullanmak istemeleri nedeniyle yakın izlemedeki kredi tutarlarında bir artış olduğu doğrudur. Sonrasında zaten sıkıntı yaşamama adına, kredilerin yapılandırılması yönünde de telkinlere karşılık orada da firmalara kolaylık gösterdik ama şunu söyleyeyim: EXIMBANK olarak kullandırmış olduğumuz kredilerin yaklaşık olarak yüzde 90'ı yabancı para cinsinden olduğu için burada kurlarda yaşanan artış, TL bakiye olarak yakın izlemedeki tutarı yüksek gösteriyor. Şöyle bir bilgi verelim: Aslında 2019 yılında yakın izlemedeki firma sayımız 220 iken 31/5/2022 yani bu Mayıs ayı itibarıyla bu sayı 82'ye düşmüş vaziyette. Tutarlara baktığımızda, 2020'de en yüksek rakam olarak 3 milyar 881 milyon TL'den şu an itibarıyla 2 milyar 787 milyon TL, bir gerileme söz konusu burada ama dolar bazında baktığımızda, 2020 yılında 527 milyon dolarken yakın izlemedeki tutarın dolar karşılığı olarak bugün geldiğimizde 171 milyon dolar yani kur etkisi olmasaydı aslında burada ciddi anlamda bir bakiye kalmayacaktı. Bir de yakın izlemedeki kredilerin toplam kredilere oranı yüzde 1'in altında, binde 9; bu, bankacılık sektöründe yüzde 10'ların üzerinde yani ciddi anlamda olumlu olarak ayrışıyoruz.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – 3'ler 4'ler mertebesinde.

TÜRK EXIMBANK GENEL MÜDÜRÜ ALİ GÜNEY – Efendim?

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – 3'ler 4'ler mertebesinde.

TÜRK EXIMBANK GENEL MÜDÜRÜ ALİ GÜNEY – Sayın Vekilim, o MPL yani o takipteki tasfiye olacak alacaklar.

TAMER DAĞLI (Adana) – Yakın izleme...

TÜRK EXİMBANK GENEL MÜDÜRÜ ALİ GÜNEY – Bu yakın izleme firmaların otuz günle doksan gün arasındaki gecikmelerini takip ettiğimiz alan, orada yüzde 10’un üzerinde...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Peki, Sayın Genel Müdürüm, yakın izlemeden takibe dönüşme oranı ne?

TÜRK EXİMBANK GENEL MÜDÜRÜ ALİ GÜNEY – Şöyle söyleyeyim Sayın Başkanım: Bizdeki kredilerin çoğu teminatta olduğu için bizde çok cüzi miktarda. Birazdan yakın izlemeyle ilgili bir bulgu var, orada da söyleyeceğim, orada da bakiyeler geriliyor. Dolayısıyla buradan o tarafa geçiş...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Yani yakın izlemeden takibe dönüşme çok olmuyor mu?

TÜRK EXİMBANK GENEL MÜDÜRÜ ALİ GÜNEY – Çok olmuyor Başkanım, yok mertebesinde.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Peki, teşekkür ederim.

Öneriyle ilgili söz almak isteyen üyemiz var mı? Yok.

Sayıştayın görüşünü alalım.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, Sayın Genel Müdür de bilgi verdiler.

Yani bizim raporu kaleme aldığımız dönemde, 2019’da 314 firmada 2,9 milyar TL risk ikinci grupta iken, 2020’de firma sayısında bir düşüş ama rakamda bir artış var. Biz onun için kaleme aldık ama son dönemde bizim de tespitlerimiz var; 2021’de firma sayısı 109’a, şimdi Sayın Genel Müdür 82’ye düştüğünü söyledi. Alacakları 3 milyar diye biz tespit etmiştik, 2,7’ye düşmüş, bir gelişme var tabii, hayat devam ediyor. Dolayısıyla, bir olumlu seyir var, biz bunu gözlemliyoruz. Müsaade ederseniz izleyelim, değerlendirelim diye arz ederim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Peki.

Zaten bu tür rakamlar, yakın izleme rakamları, takip rakamları genelde dinamik rakamlardır, oranlardır. Oranlara da çok takılmamak gerekir aslında yani takip oranını bazen biz bankalar geldiğinde sorguluyoruz ama aslında o oranın içeriğine bakmak lazım, tutar olarak bakmak lazım ve içeriğindeki o riskin teminatlolu olup olmamasına bakmak gerekir. Yani oran zaman içerisinde... Veya o oran düşebiliyor. O oran niye düşmüş, onu sorgulamak lazım. Kredinin artışından dolayı mı düşmüş, yoksa o risk banka tarafından varlık yönetim şirketlerine satılmış mı, satılmamış mı? Onun irdelenmesi gerekiyor. O nedenle, oranın düşük olması o risklerin çok iyi yönetildiği anlamına da gelmeyebilir, içeriğine bakmak gerekir.

Evet, teşekkür ediyorum.

Önerinin Sayıştay tarafından izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Böylelikle 2019 yılı önerilerinin görüşmeleri tamamlanmıştır.

Şimdi, 2020 yılı önerilerinin görüşülmesine başlıyoruz. Kurumun 2020 yılına ait 1 numaralı önerisini görüşmüştük. Bu nedenle, 2020 yılının 2 no’lu genel önerisini okutuyorum.

Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Öneri 2:

2020 yılı Sayıştay Denetim Raporu’nda yer alan diğer bulgu ve önerilerinin de yerine getirilmesi.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Buyurun.

TÜRK EXİMBANK GENEL MÜDÜRÜ ALİ GÜNEY – Bu bulgu ve önerileri yerine getireceğiz Başkanım.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Evet, teşekkür ediyorum.

Önerinin Sayıştay tarafından izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Diğer bulgu ve önerilerden görüşülmesini talep ettiğiniz öneri var mı?

Böylelikle önerilerin görüşmeleri tamamlanmıştır.

Şimdi, geneli üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Geneli üzerinde söz almak isteyen üyelerimize ben söz vereceğim.

Sayın Kartal, buyurun.

İRFAN KARTAL (Van) – Sayın Başkan, Sayın Eximbank yöneticileri ve diğer kamu kurumu, kuruluşları, Sayıştay mensupları hoş geldiniz.

Toplantının hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Özellikle Eximbank yönetiminin başarılı olmasından ve Türkiye’de 9’uncu sırada yer almasından dolayı kendilerini kutluyorum, dünyada da sanırım iyi bir sıralamadadırlar.

Yalnız, benim ilim Van için bir talebim olacak. Bizim Van’da 2021’de 59 milyon dolarlık bir ihracatımız vardı, bir iki kapı açılmasından sonra 2022’de bunun 100 milyon dolara çıkacağı hesaplanmıştır. Bir temsilcilik açılmasını talep ediyoruz. İhracatçılarımızın, gerçekten bir bölge şehri, serhat şehri olan Van’ımızın bu konuda Eximbanktan bir talebidir.

Çalışmalarınızda başarılar diliyorum, kutluyorum, Allah hayırlara vesile etsin.

Hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Kartal.

Sayın Yaşar buyurun.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Teşekkür ederim Başkanım.

KİT Komisyonunun değerli üyeleri, Sayıştayın kıymetli temsilcileri, kurumun değerli yöneticileri; öncelikle hoş geldiniz.

Tabii, 1987 yılında bankamız kuruldu. Bugün ihracatın lokomotifi, ihracatçıların el kitabı, ihracatçıların yol göstericisi ve aynı zamanda son dönemde hizmet sektörü de dâhil, onu da sigorta kapsamına almışsınız yani bu da dâhil, bugün yurt dışında özellikle gerek ihracat yapmak açısından olsun gerekse hizmet üretme noktasında Eximbanka inanılmaz ihtiyaç var. Özellikle yabancılarla rekabette zorlanıyoruz. Niye zorlanıyoruz? Bizim EXIMBANK’ımız varsa Almanların buna yakın bankaları -Forksbank, şu an tam bilemiyorum- Çinlilerin yine paralel bankaları var. Daha çok bunların devletin büyüklüğüne göre koruması altındaki iş adamlarıyla uluslararası arenada rekabet etmeye çalışıyoruz. Dolayısıyla onlar projelerinin yanı sıra kredisini de götürüyorlar ama maalesef -tamam, Türkiye şartları açısından belki rakamlarınız iyidir, ilk 9 banka arasındasınız ama- uluslararası arenaya çıktığınız anda EXIMBANK’ı yanınıza alarak orta büyüklükteki firmaların rekabet etmesi biraz zor yani daha çok bizinkiler iman kuvvetiyle bu işleri götürmeye çalışıyor, söyleyeyim ben size, özellikle hizmet sektörü. Hâlbuki bu konuda ülkenin imkânları da önemli, belki ülkenin imkânlarına paralel olarak -siz uluslararası arenadan kredi kullanıyor musunuz bilmiyorum hani- oradan kullandığınız kredileri yine bu alana seferber edebilirsiniz. Bu manada bir kredi kullanımınız var mı? Bunu soruyorum.

Şimdi, bankanın görünümü ile ülkenin görünümü arasında işte bazı not kuruluşlarının verdiği şeylerden bahsettiniz. Maalesef ülkemizin şu an uluslararası arenadaki CDS oranları 800'ün üzerinde. Bu sizi nasıl etkiliyor? Paralel gittiğinize göre herhâlde sizi de belli oranlarda etkiliyordur. Son dönemlerde bu manada bir kredi kullandınız mı? Kullandıysanız bunların oranları ne kadar?

Şimdi, özellikle ihracatçının krediye ulaşmada bazı problemleri var. Bana ulaşan rakamlardan, birinin EXIMBANK'tan kredi alması için istediğiniz evrakları sırasıyla ben söyleyeyim: Kredi başvuru evrak seti, TAKPAS ve GİB muvafakatnamesi, kredi talep formu, transfer talimatı, muvafakatname, niyet mektubu örnekleri, teminat mektubu, kefalet mektubu... Yabancı menşeli mallara zaten kredi vermiyorsunuz. Şimdi, demin de söylediğiniz gibi işte biz bunları teminatlandırdığımız için limitlerimiz de aşağıda doğru ama bu teminat mektubu... Özellikle küçük firmaların teminat vermede zorlukları var. Mesela, makine, ekipman, tezgâhlarını bankaların çoğu teminatta zorlanıyor, almıyor, kabul etmiyor. Torna, tesviye, freze tezgâhlarına hadi şey verelim gibi... Bunların rehin alınmasıyla teminat mektubu... Teminatı da size getirecek, siz de yüzde 20 fazlasıyla bu teminatı alıp bunun önüne kredi açacaksınız. Anlatırken bile yoruluyoruz. Hâlbuki bunu biraz daha basite indirmek lazım.

“Bunu sigortalar marifetiyle yapıyoruz.” diyorsunuz, işte ihracatın sigortası üzerinden. Burada da karşı tarafa... Bazen kime malı satıyorsunuz? İşte, İngiltere’de falanca adrese mal satıyoruz. Onun üzerindeki araştırmalar uzadıkça uzuyor, oradan gelen şikâyetler var. Hani sattığınız müşteri sağlam mı? Bunu sigorta edecek firma aynı zamanda karşı tarafın ödeyebilirliğini de kontrol etmek istiyor. Bu da ticaretin genel kurallarından biri ama burada da yani o kadar tahmin ettiğiniz gibi süreçler hızlı işlemiyor.

“Özellikle hizmet sektörüyle ilgili.” dediniz, yurt dışı müteahhitlik sektöründe dünyada çok ciddi mesafeler katetmiş olmamıza rağmen alacaklarımız konusunda belli sıkıntılar var yani biz bu alacaklarımızı... Normal şartlar altında uluslararası arenada bizim eş değer olduğumuz ülkelerde siz gidiyorsunuz, işte diyelim herhangi bir ülkede bir iş aldınız. Aldığınız bu iş alındı belgesiyle beraber bakanlığa gidiyorsunuz, müracaatınızı yapıyorsunuz “Ben devletten böyle bir iş aldım.” diyorsunuz, büyüklüğü bu kadar, hacmi bu kadar, muhatabınız devlet. Bunun ödemelerinde sorun olduğu takdirde devreye giriyor, bizim tarafımız devreye giriyor, ben buradan bunu anlıyorum yani “Hizmet sektörünü destekliyoruz.”dan bunu anlıyorum. Bu çok önemli bir şey yani bu işin bir mağduru olarak mesela, bir ülkede ben bir iş yapmışım, beş yıldır alacağımı bekliyorum. Alacağım her yönüyle belli, sabit, kesin ama nasıl tahsil edeceğimiz konusunda başvurmadığımız bir alan kalmamasına rağmen hâlâ devam ediyoruz.

Şimdi, uluslararası mahkemeler öyle bir şey ki yani uluslararası hâkim kurullarının kapısını çalmak için bile ciddi paraya ihtiyaç var. Sadece dilekçe yazmanın karşılığı 20-30 bin dolar yani sadece adama dilekçe yazacaksınız, diyeceksiniz ki: “Bak, eğer altı ay içinde bu parayı ödemezseniz, işte biz sizi uluslararası hâkim kuruluna veya...” Zaten dünyada belli merkezler var, mesela Türkiye’de böyle bir merkezin muhakkak olması lazım, uluslararası arenanın tanıdığı bir merkezin muhakkak olması lazım hak hukuk arama konusunda. Bu konuda devletin çok ciddi destekler vermesi lazım. Bu alanda ne yapıyorsunuz? yani mesela şu ana kadar bir hizmet sektöründe desteklediğiniz ülkeler, riskine katlandığınız rakamlar nelerdir, bunlarla ilgili bilgi verebilir misiniz?

Şimdi, geçen yılla, 2021 ile 2022 arasındaki toplam müşteri sayınızdaki artış 300-400 yani şuraya yazmışım: 2021 yılında müşteri sayınız 14.092, 2022 yılında da 14.449 yani yaklaşık 350; yılın sonuna doğru rakamlar belki artacaktır, bilemiyorum ama... Şimdi, 94-95 bin ihracatçının olduğu bir ülkede

bu rakamı düşündüğünüz zaman yüzde 15'i, 20'si ancak sizinle irtibatlı; hâlbuki bunun yarısında kalan daha yüzde 75-80'lik kısmı henüz EXIMBANK'la tanışmış değil yani bu alanda muhakkak belli adımların atılması lazım.

Şunu söyleyeyim: Zaman zaman EXIMBANK'la görüşmelerimiz de oluyordu yani geçmişte, iş dünyasının içinden geliyorum, ben öncelikle hepsine ayrı ayrı buradan teşekkür ediyorum yani kendi tanıtımları ölçüsünde, imkânları ölçüsünde... Yani size verilen bir yetki ve sorumluluk var, bunun karşılığında belgeler var, bu açıdan yeterince bilgiyi veriyorlar ama bilgi vermek yetmez yani bunun muhakkak rakamsala dönüşmesi ve desteklenir hâle gelmesi lazım. Yani bugün siz de diyorsunuz ki işte, "Takipteki müşteri sayımız düştü." hani, aslında Türkiye'de "Bizim dolarla ne işimiz var." iken sizin bütün işiniz dolarla ve dolardaki kur artışından kaynaklanan rakamlardan dolayı alacaklarınızın arttığını söylüyorsunuz ki doğrudur, zaten biz bunun adına da "enflasyon" diyoruz yani bunun Türkçe, İngilizce karşılığı ne ben bilmiyorum ama Türkiye'de doların 1 kuruş artmasıyla borç 4 milyarın üzerinde artıyor, 1 lira arttığı zaman da 44 milyar artıyor; onun için, bizim net bir şekilde... Siz, bir devlet kurumusunuz, devletin tarafındasınız, muhakkak ihracatçının desteklenmesine yönelik bölgeleriniz var, bunlarla ilgili hem bilgilendirme... Çünkü bizinkilerin yüzde 80'i gözü kara yani "Satıyor musun? Satıyorsun, ver elini, salla, bitti." yani bazen çoğu zaman sözleşmeye bile bağlamadan veyahut da akreditifi bile beklemeden basit usullerle, bildiğimiz Anadolu usulü alışverişlerin olduğuna da zaman zaman şahitlik etmiş oluyoruz ama maalesef dünyanın düzeni öyle değil; işte bugün aşağıda da görüşeceğiz, e-ticaret de dâhil, bu işin artık nelerin üzerinden döndüğünü hepimiz biliyoruz.

Sonuç: Size çok iş düşüyor, alınacak daha çok mesafe var. Dedikimiz gibi, şu an sadece yüzde 20'lik kısmına ulaşıyoruz ki... Tamam, Türkiye'nin ihracat rakamları 225'lerin üzerinde ama bu, devde kulak bile değil, hâlbuki bizim hedefimiz 500 milyardı; 2023 yılına şurada kaldı bir yıl, hedeflerin çoğu da tutmuyor zaten; ne ihracat hedefi ne... İthalat, maşallah, onu zaten tahmin etmeye gerek yok, o aldı başını gidiyor. Bir diyoruz ki: "Paramız çok değerlendi." yani Numan Kurtulmuş'un dediği gibi, diyor ki: "1-1,20'ye geldi, paramız çok değerlendi, Türkiye ithalat cennetine döndü." Şimdi de "Şükür, paramız değer kaybetti." diyor yani bir karar ver, seviyor musunuz, dövüyor musunuz, değerlisi mi makbul, değersiz mi makbul.

POLAT TÜRKMEN (Zonguldak) – Ortada duracağız Bedri Bey, ortada.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Ortada...

Yani bunlar önemli.

Tabii, otomatikman ihracatta, yerli üretimde TL'yle iş yapıyorsunuz, bazen ithalata dayalı ihracatınız varsa o zaten tümüyle rakamların artışından çok ciddi oranda etkileniyoruz; burada sigorta sizsiniz yani bu, hem emtia bölgesinde hem işlemin gerçekleşmesi konusunda size ciddi iş düşüyor üreticinin, ihracatçının korunması açısından.

Dolayısıyla, bundan sonraki hedefleriniz açısından yani önümüzdeki beş yılda, on yılda, on beş yılda neleri düşünüyorsunuz? Çünkü Türkiye büyüyor, büyümek zorunda; bu rakamlar daha fazla artmalı, daha fazla ihracat için de daha fazla destek sağlanması gerekiyor. Uluslararası arenada rekabet gücü oluşturabilmek için yine daha fazla güce ihtiyaç var. Hem yabancı kaynaklardan hem öz kaynaklarımızdan yani siz öz kaynak rakamlarınızı söylediniz yani bu büyüklükte, işte, öz kaynağınız 18 milyar, sermayeniz 13 milyar TL yani bu rakamlar, bu hacim içerisinde yüksek rakamlar değil. Belki bunu Komisyondan talep edebilirsiniz yani buraya gelirken sadece bu Komisyon, biz, bunun denetimini yaparken hani, sorunlar neyse, bu sorunlar konusunda önünüzün açılmasına yönelik talepleriniz neyse biz bunları duymak isteriz. Komisyonun yetkisi dâhilinde olanları yapabilir; önerebileceğiniz, sorunlarınızı taşıyamayacağınız arenalara bu sorunları taşıyabilir. Bu mevcut değerlendirmem. Biz

dolayısıyla geleceğe dair düşüncelerinizi de duymak isteriz. Bunlarla ilgili sorunlar nelerdir? Bu sorunu siz tespit ettiğinize göre çözüm önerilerini de biliyorsunuz demektir. Hem sorunlar hem de çözüm önerileri konusunda bizden ne gibi destek istiyorsunuz?

Ben şimdiye kadar hizmet eden arkadaşlara, bundan sonra da hizmet edecek arkadaşlara teşekkür ediyorum, başarılar diliyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Yaşar.

Buyurun Sayın Kaya.

AHMET KAYA (Trabzon) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Bütün heyeti saygıyla selamlıyorum.

Şimdi Sayın Genel Müdür sunuş konuşmasında “Türkiye’nin tek resmî ihracat destek kuruluşu olarak 87’den bu yana mal ve hizmet ihracatı yapan, yurt dışında projeler üstlenen ve yatırım malı üreten satan firmalarımıza kredi ve alacak sigortası desteği vererek onların uluslararası ticaretten aldıkları payların artmasını sağlamak” olarak amacı ifade etti, daha doğrusu amaçlardan bir tanesini ifade etti.

Şimdi, çok değerli bir amaca hizmet ediyorsunuz ve ülkemizdeki firmaların uluslararası ticaretten aldıkları payların artmasında çok önemli bir rolünüz var fakat bu firmalardan bazılarıyla yaptığım görüşmelerde yaşadıkları birtakım sorunlar olduğunu, kredilere ulaşmada sorunlar yaşadıklarını ifade ettiler. Ben bunları size arz edeceğim ve bu konularla ilgili de düşüncelerinizi rica edeceğim.

Geçtiğimiz yıllarda ihracatçının en büyük destekçisi olan TÜRK EXİMBANK, çeşitli türdeki kredi enstrümanlarıyla ihracatçıya hizmet verirken son dönemde bu desteklerden uzaklaşmış durumdadır. Bankanın orta vadeli kredileri kaldırması, ihracatçıya döviz kredisi vermemesi ve mevcut kredilerde vadelerin düşürülmesi, ihracatçımızın yoğun eleştirilerine neden olmakta ve bu hâliyle ihracatçımıza yeterli destek sağlanamamaktadır. İhracatçının EXİMBANK’a yaptığı kredi başvurularında inceleme süreçleri ve analiz işlemlerinin çok uzun sürdüğü bilgisi tarafımıza ulaştırılmıştır. Yapılan eleştirilerde, EXİMBANK’ın beş yıl önce kredi başvurularında çok hızlı hareket etmesine rağmen son yıllarda -sanıyorum, personel yetersizliği ve kalifiye eleman sıkıntısı kaynaklı- bu hizmeti etkin bir şekilde gerçekleştirmediği yönünde eleştiriler tarafımıza iletilmiştir.

Yine içinde bulunduğumuz zor dönemde ihracatçı nakit sıkışıklığı içinde olduğu için kredilerinde uzatma talep etmekte ve uzatma sonrasında da kredi geri ödemelerini düzenli olarak yapsa dahi kredi uzatması yapan firmalara son aylarda EXİMBANK’ın kredi tahsisi yapmadığı ve bu tür firmalara olumsuz sicil vermeye başladığı bilgisi tarafımıza iletilmiştir.

İhracatçıya kredi kefaleti sağlamak üzere kurulan ve EXİMBANK kredileri için kefalet sağlayan İGE AŞ, maalesef ihracatçıya özlenen ve talep edilen bu hizmeti verememektedir. Klasik derecelendirme sisteminden onay alan firma sayısı yok denecek kadar azdır. Daha çok küçük ihracatçılara ve teminat bulamayan ihracatçılara kefalet sağlaması gereken İGE AŞ, bir özel bankanın kredi derecelendirmesinde onay verdiği firmaya dahi kefil olamamakta, bu anlamda istenilen amaca hizmet edememektedir. Bu nedenle İGE AŞ’nin kefalet temininde klasik bilanço analizleri yerine firmanın ihracat bağlantıları, ihracat performansı, yaptığı anlaşmalar gibi durumları da dikkate alarak pozitif ayrımcılık ilkesine uygun ihracatçıya kefalet sağlayan bir yapıya kavuşturulmasının oldukça önemli olduğunu düşünüyoruz.

Son olarak İGE AŞ’nin yeni ortak alımlarında TİM ve ihracatçı birliklerinin yönetimden ağırlıklı olması açısından hisselerinin “altın hisse” “ayrıcalıklı hisse” hâline getirilmesi ve şartsız bir şekilde her dönem yönetim kurulunun TİM ve ihracatçı birlikleri ağırlığında oluşmasının sağlanması önemli bir husustur.

İfade ettiğim bu konularda banka yetkililerimizin gerekli hassasiyeti göstereceklerini umut ediyorum. Tarafımıza bu konularla ilgili bilgi verilmesini rica ediyorum ve çalışmalarınızda başarılar, kolaylıklar diliyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Kaya.

Buyurun Sayın Durmuşoğlu.

MÜCAHİT DURMUŞOĞLU (Osmaniye) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, Sayıştayımızın, kamu kurum ve kuruluşlarının çok değerli temsilcileri, Ticaret Bakan Yardımcımız, EXIMBANK'ımızın çok değerli Genel Müdürü ve Yönetim Kurulu üyeleri; ben de hepinizi sevgiyle saygıyla selamlıyorum. Toplantımızın hayırlara vesile olmasını diliyorum.

İhracatın geliştirilmesi, ihraç edilen mal ve hizmetlerin çeşitlendirilmesi, ihracatçıların mallarına yeni pazarlar kazandırılması, uluslararası ticarette paylarının artırılması, girişimlerinde gerekli desteğin sağlanması, yurt dışında faaliyet gösteren müteahhitler ve yatırımcılara uluslararası piyasalarda rekabet gücü ve güvence sağlanması vizyonu ile faaliyet gösteren EXIMBANK, Türkiye'yi ve Türkiye ekonomisini dünyayı açmak için hizmet vermektedir.

Dünyayı ve Türkiye'yi etkisi altına alan Covid-19 salgınında ihracatçılarımızın olumsuz etkilenmemesi için devreye aldığınız Merkez Bankası kaynaklı reeskont kredisinden Kredi Garanti Fonu teminatıyla kullanılan reeskont kredisine, kredi geri ödemelerinde süre uzatımından kredi azami vadelerin uzatımına birçok finansman kolaylığı sağlayarak yatırımcılarımızın ve ihracatçılarımızın yanında olmuştur.

Bu desteklere ek olarak yeni bir finansman destek paketini de ihracatçılarımızın hizmetine sunduğunuz için sizlere teşekkür ediyorum.

İstihdam oluşturan, gelir dağılımını iyileştiren ve istikrara odaklanan politikaları kararlılıkla uygulamamız sayesinde 2023 hedeflerimize her gün daha da yaklaştığımız günümüzde, inşallah, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan önderliğinde hep birlikte daha büyük ve güçlü Türkiye için yeni başarıları imza atacağımıza inanıyorum.

Ülkemizin gelişmesi ve kalkınmasına doğrudan veya dolaylı katkı sağlayan herkese yürekten teşekkür ediyorum. Toplantımızın bir kez daha hayırlara vesile olmasını temenni ediyor, sizlere başarılar diliyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Durmuşoğlu.

Sayın Tuncer, buyurun.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Benim Genel Müdüřümüze bir sorum olacak.

Türk EXIMBANK'ın Genel Müdürlük, tüm şube ve diğer tüm birimlerinde çalışan engelli yurttaş sayısı kaçtır? Mevzuat gereği çalışması gereken yüzdelik dilimi acaba kurum karşılamakta mıdır? Bununla ilgili yazılı bir cevap olursa seviniriz.

Başarılar diliyorum, kolaylıklar.

Ayrıca bayramınız da şimdiden kutlu olsun.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Tuncer.

Buyurun Sayın Zeybek.

KEMAL ZEYBEK (Samsun) – Ben de Sayın Genel Müdüre ve yönetime soru sormak istiyorum.

Burada tabii, yeni bir kuruluş var İhracatı Geliştirme AŞ diye. Şimdi bu, İhracatı Geliştirme AŞ teminat garantisi veriyor karşı tarafa. Siz ihracatı geliştirme için firmadan ne istiyorsunuz, hangi teminatları istiyorsunuz, koşulları nedir? Bunun cevaplandırmasını talep ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ederim.

Böylece geneli üzerindeki görüşmeleri tamamladık.

Şimdi sözü Sayın Genel Müdürümüze vermeden önce bazı hatırlatmalarda bulunmak istiyorum.

Sayın Genel Müdürüm, sayın üyelerimizce sorulan sorulardan yazılı olarak cevap verilmesini gerektiren konularla ilgili yanıtlarınızı tutanakların Türkiye Büyük Millet Meclisi “web” sayfasında yayınlanmasından itibaren on beş gün içerisinde bütün üyelerimize Komisyon Başkanlığımız aracılığıyla iletebilirsiniz.

Sayın Genel Müdürüm, şimdi sayın milletvekillerimizin sorularını yanıtlamak üzere sözü size veriyorum.

Buyurun.

TÜRK EXIMBANK GENEL MÜDÜRÜ ALİ GÜNEY – Sayın Başkanım, aslında soruların çoğu teferruatlı olduğu için yani önemli bir kısmına yazılı olarak cevap vermek isteriz.

Müşteri sayısı ile ilgili bir tespit vardı; şöyle bir şey söylemek isterim: Bizdeki orada vermiş olduğumuz sayı aktif müşteri sayısı yani firma daha önce belli bir dönemde EXIMBANK’tan bu tür destekleri aldıktan sonra ihtiyaç duymaması hâlinde ondan sonra kredi kullanmayabiliyor o zaman biz onu pasif olarak değerlendiriyoruz yani bunlar şu andaki aktif müşteri sayısı ama pasiflerle beraber kattığımızda o tespit ettiğiniz rakam belki yüzde 20, yüzde 30 daha artacak ama son zamanlarda yıllık olarak gelişmeye baktığımız zaman yıllık binin üzerinde ihracatçıyı EXIMBANK’ın yeni müşterisi olarak kazanmanın gayreti içerisinde oluruz. Bu sene de zaten binin üzerine çıkacak, gidişat öyle gösteriyor. Amacımız mümkün olduğu kadar -işte dediğim gibi- tabana yayılmak.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Bu arada ihracatçı sayısı da artıyor tabii.

TÜRK EXIMBANK GENEL MÜDÜRÜ ALİ GÜNEY – Orada da tabii, şöyle Sayın Vekilim yani düzenli olarak ihracat yapan firmalar tabii, sayı olarak yani mutlaka ihracat yapan firma sayısı artıyor ama daha çok düzenli olan, düzenli olarak ihracat yapan firmalara baktığımızda o sayı da artıyor ama toplamı içerisinde onun payı yani yüzde 60, yüzde 70. Hani “100 bin ihracatçı var.” dersek aslında düzenli ihracat yapan firma sayısı 60 bin, 70 bin yani o civarda mümkün olduğu kadar orada da tabii büyüklerin hemen hemen hepsiyle çalışıyoruz EXIMBANK olarak. Bir kısmı daha önce katılım bankacılığı prensiplerine uygun ürün olmadığı için EXIMBANK’la çalışmayan müşteriler vardı. İhracatçının bir kısmı yabancı sermayeli olduğu için yurt dışındaki bankalardan kredi kullanmıyor. Dolayısıyla aslında hitap ettiğimiz müşteri tabanı o anlamda biraz daralıyor. Katılım bankacılığı prensiplerine uygun olarak da son zamanlarda finansman imkânları sağlamaya başladık, o müşterilere de ulaşabiliyoruz yavaş yavaş ve orada daha da hızlı büyüyeceğiz. Alacak sigortası tarafında yine bu anlamda, onlara da hizmet verecek olan bir modeli de yakın bir zamanda hayata geçireceğiz.

“Gelecekle ilgili sizin beklentiniz nedir?” diye sordunuz. Ben İhracatı Geliştirme AŞ’nin Türkiye ihracatında önemli bir milat olduğunu düşünüyorum, gerçekten özellikle burada herkesin temas ettiği KOBİ...

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – O evrakları istiyorsanız...

TÜRK EXIMBANK GENEL MÜDÜRÜ ALİ GÜNEY – Sayın Vekilim, saymış olduğunuz evrakların çoğu yani yüzde 90’ı ortaktır, bütün bankalar onları istiyorlar.

TAMER DAĞLI (Adana) – BDDK’nin tebliği o.

TÜRK EXIMBANK GENEL MÜDÜRÜ ALİ GÜNEY – Tebliğ o yani.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Sayın Genel Müdürüm devam edin. Daha detaylı bir açıklama olursa yazılı olarak da zaten verirsiniz.

Buyurun devam edin Sayın Genel Müdürüm.

TÜRK EXIMBANK GENEL MÜDÜRÜ ALİ GÜNEY – Tekrar bakarız. Aslında ben yakın bir zamanda orada evrak...

Yani evrak setiyle ciddi bir sadeleşme yaptık ama mevzuatın gerektirdiği, kredi ilişkisinden dolayı almak zorunda olduğumuz evraklar var, onlardan yadsıyamayız tabii, mutlaka almak durumundayız. Belki sizdeki bilgi, bizim bu sadeleşme yapmadan önceki bilgi olabilir yani orada ciddi bir sadeleştirme yaptık.

Eleman eksikliğimiz aslında yok. Son zamanlarda İhracatı Geliştirme AŞ’yle birlikte ciddi bir yoğun talep olduğu için kredi tahsis süreçlerinde bir miktar gecikmeler olduğunu da kabul ediyorum ama o yoğunluğu atlattıktan sonra yine normalleşecektir, oradaki o sıkıntılar ortadan kalkacaktır.

İhracatı Geliştirme AŞ’ye erişim noktasında sıkıntı konusu... İhracatı Geliştirme AŞ, faaliyete başlayalı daha üç ay gibi bir süre oldu. Evet, şu anda sadece EXIMBANK üzerinden kredi kullanırılıyor, yakın bir zamanda inşallah bankaları da bu sistemin içerisine dâhil edeceğiz. Burada, mesela, üç ay içerisinde 1.200 tane KOBİ müşterisine 3,2 milyar TL kredi kullanıldı. Bunun aslında, başlangıç olarak, üç aylık bir süreç için çokta kötü bir rakam olmadığını değerlendiriyorum.

Diğer sorularınızın hepsine...

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – İhracatın yüzde 40’ına devlet el koyuyor. Bu nasıl etkiliyor sizi?

TÜRK EXIMBANK GENEL MÜDÜRÜ ALİ GÜNEY – Ya, o kambiyo mevzuatı, o bizim dışımızda bir şey tabii.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Nasıl etkilediğini yazılı cevap verebilirsiniz.

TÜRK EXIMBANK GENEL MÜDÜRÜ ALİ GÜNEY – Tabii, sorularınız detay sorular, yazılı olarak cevap vermeyi...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Evet, bu yeni bir soru Sayın Yaşar.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Başkanım, yazılı cevap versin diye.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Peki, Sayın üyemizin, Sayın Yaşar’ın sormuş olduğu soruyla ilgili yazılı olarak cevap verebilirsiniz Sayın Genel Müdürüm.

TÜRK EXIMBANK GENEL MÜDÜRÜ ALİ GÜNEY – Genel anlamda, diğer sorulara da yazılı olarak cevap vermeyi tercih ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Peki.

Teşekkür ediyorum.

Şimdi, Türkiye İhracat Kredi Bankası AŞ’nin 2019 ve 2020 hesap dönemlerine ilişkin sonuç bölümlerini ayrı ayrı okutup genel görüşmeye sunacağım.

Önce 2019 yılı sonuç bölümünü okutuyorum.

Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sonuç:

Türkiye İhracat Kredi Bankası Anonim Şirketinin 25/8/2020 tarihindeki genel kurulunda kabul edilen 2019 yılı bilançosu ve 1.431.635.000 Türk lirası dönem kârı ile kapanan kâr veya zarar tablosu genel görüşmeye sunulur.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – 2019 yılı sonuç bölümü genel görüşmeye sunulmuştur.

Şimdi, 2020 yılının sonuç bölümünü okutuyorum.

Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sonuç:

Türkiye İhracat Kredi Bankası Anonim Şirketinin 26/3/2021 tarihindeki genel kurulunda kabul edilen 2020 yılı bilançosu ve 1.511.388.000 Türk lirası dönem kârı ile kapanan kâr veya zarar tablosu genel görüşmeye sunulur.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – 2020 yılı sonuç bölümü genel görüşmeye sunulmuştur.

Türkiye İhracat Kredi Bankası AŞ’nin 2019 ve 2020 yıllarına ait üst Komisyon toplantısı tamamlanmıştır.

Tüm katılımcılara ben teşekkür ediyorum.

Teşekkür konuşması için Sayın Genel Müdürüm, buyurun.

TÜRK EXIMBANK GENEL MÜDÜRÜ ALİ GÜNEY – Sayın Başkanım, Komisyonun değerli üyeleri; ben de katkılarından dolayı, yönlendirmelerinden dolayı bütün üyelerimize teşekkür ediyorum. İnşallah, önümüzdeki dönemde daha başarılı sonuçlarla Kit Komisyonuna gelmeye bizler bundan sonra gayret edeceğiz, amacımız da o.

Ben de tekrar teşekkür ederim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Biz de teşekkür ederiz, çalışmalarınızda kolaylıklar diliyoruz, başarılar diliyoruz.

Sayın Bakan Yardımcım, ilave etmek istediğimiz husus varsa buyurun.

TİCARET BAKAN YARDIMCISI RIZA TUNA TURAGAY – Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri; teşekkür ediyorum.

Biliyorum, kafanızda birtakım soru işaretleri var, çok kısaca özetlemek istiyorum. Özellikle İhracatı Geliştirme Anonim Şirketiyle ilgili ne yapıyoruz? Sayın Genel Müdürümüzün de dediği gibi zaten şirketi mart ayında kurduk, mart ayından bu yana sadece üç ay geçti, üç ay içerisinde 1.297 tane firmaya kefalet sağlamış durumdayız. “Kefalet” dediğimizde de ne diyoruz biz? Toplam EXIMBANK kredilerinden yararlanan firmaların yüzde 77’si hatta yüzde 79’u bugün itibarıyla, KOBİ diyoruz. Burada da esas itibarıyla hedeflediğimiz kesim KOBİ’ler. Yüzde 79, miktar bazında yüzde 79 ama değer bazında kredilerden yararlanma oranı KOBİ’lerin yüzde 15, yüzde 16 civarında. Burada ise esas bizim hedef noktamız KOBİ’lerimiz. Dolayısıyla şu ana kadar 3 milyar TL’nin üzerinde kredi kullandırdık, kendimizin 1 milyar 460 milyon TL’lik bir öz sermayemiz var, şu anda ticari bankaları da devreye sokuyoruz, 20 tane ticari banka giriyor, onların da katkılarıyla sermayeyi 2 milyarın üzerine taşıyoruz. Aynı zamanda hazine kefaleti aldık, dolayısıyla baktığınız zaman 50 milyar TL’lik bir büyüklüğe ulaşıyoruz. Dolayısıyla da Sayın Genel Müdürümüzün de dediği gibi, aslında önümüzdeki dönemde İhracatı Geliştirme Anonim Şirketi çok önemli bir fonksiyon ifa edecek.

Hemen bir şey daha söyleyeceğim: Zaten EXIMBANK'tan farkı da teminat aranmıyor olması. Dolayısıyla da sayın vekillerimizin de belirttiği gibi, teminat aranmadığı için tabii ki belli bir kritere de tabi tutulmak zorunda, ona göre de yapılıyor.

Bir şey daha ifade edeyim müsaade ederseniz: Toplam başvuruların yüzde 96'sı kabul edilmiş durumda İGE tarafından.

Saygılarımı sunuyorum, çok teşekkür ediyorum tekrar.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ediyorum.

Bir sonraki kuruma geçiyoruz.

2.- Türkiye Emlak Katılım Bankası AŞ'nin 2019 ve 2020 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Değerli Komisyon üyeleri, toplantımıza Türkiye Emlak Katılım Bankası AŞ ve iştiraki olan Emlak Varlık Kiralama AŞ ile Emlak Katılım Varlık Kiralama AŞ'nin 2019 ve 2020 yıllarının bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleriyle devam ediyoruz.

Toplantımıza, Türkiye Emlak Katılım Bankası AŞ'yle başlıyoruz. Sayın Genel Müdürümüzden başlamak üzere, toplantımıza katılan kurum ve Sayıştay temsilcilerimizin kendilerini Komisyonumuza tanıtmalarını rica ediyorum.

Buyurun.

(Katılımcılar kendilerini tanıttı)

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Sunumunu yapması için sözü Sayın Genel Müdürümüze veriyorum.

Buyurun Sayın Genel Müdürüm.

TÜRKİYE EMLAK KATILIM BANKASI AŞ GENEL MÜDÜRÜ NEVZAT BAYRAKTAR – Sayın Başkanım, sayın milletvekilleri, sayın Sayıştay temsilcileri ve değerli hazırun; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime Türkiye Büyük Millet Meclisi KİT Üst Komisyonu vesilesiyle, kamuoyuna bir kez daha Emlak Katılım Bankasının gelişimini ve hizmetlerini anlatmaktan mutluluk duyduğumu belirterek başlamak istiyorum.

Hepimizin yakından bildiği gibi Emlak Katılım Bankası 2001'de başlayan tasfiye sürecinin ardından hazineye olan borçlarıyla birlikte sıra cetvelindeki diğer tüm borçlarını ödedi ve hukuksal sorunlarını çözdü. Büyük, güçlü bir iradeyle yürütülen bu süreç, karşılaşılan bütün zorluklara rağmen genel kamu yararı gözetilerek dikkatle takip edildi. Bu süreçlerin hazineye maksimum faydayı sağlayacak şekilde sonuçlanması sağlandı. Büyük özveriyle yapılan bu çalışmalar sonucunda önemli bir kamu yararı sağlanarak Türkiye Büyük Millet Meclisinin takdir ve iradesiyle 27/5/2017 tarih 7020 sayılı Yasa ve 4603 sayılı Yasa'da yapılan düzenleme sonucu on altı yıllık tasfiye süreci sona erdirilmiş oldu. 2019 yılında yeniden faaliyete geçen ve bugüne kadar çalışmalarını başarılı bir şekilde sürdüren Emlak Katılım Bankası bireysel, sektörel ve kamusal fayda sağlayan hizmetlerini kendisine ana hedef olarak seçti. Müşterilerine ulaşılabilir, ihtiyaca yönelik hizmetler sunan Emlak Katılım, aynı zamanda, başta gayrimenkul sektörü olmak üzere ekonomik büyüme ve istihdama katkısı yüksek olan stratejik sektörlerle de hizmet etmektedir. Üreticiden tüketiciye uzanan ekonomik döngüde sürdürülebilir finansman modelleri üzerinde çalışmalar yapan Emlak Katılım, cari açığı azaltacak, ihracatı ve yerel üretimi destekleyecek, istihdama ve büyümeye olumlu katkı sağlayacak adımları atmaya devam etti. Katılım finans sektörünün en genç üyesi olarak, kurulduğumuz günden bu yana devam eden istikrarlı

büyümeyi sürdürmeye, şubeleşmeye, dijitalleşmeye ve yeni ürünlerle müşterilerimize hizmet vermeye devam etmekteyiz. İstikrarlı büyüme ivmemizi 2022 yılının ilk çeyreğinde de sürdürüyoruz. Bu dönem reel sektöre kullandığımız fon büyüklüğümüz 38,2 milyar TL'ye ulaşırken toplanan fon büyüklüğümüz de 52 milyar TL'ye ulaştırdık. Aktif büyüklüğümüzün ise ilk yarı sonunda 61,1 milyar TL olarak gerçekleşmesini öngörmekteyiz. Dijital kanallarımızla Türkiye'nin dört bir yanında müşterilerimize hizmet sunmanın yanı sıra, açılışını yaptığımız yeni şubelerimizle toplamda 78 şubeye ulaşmış durumdayız. Yine personel sayımızı da bu dönemde 1.162'ye ulaştırarak istihdama katkı sağlamaya devam ediyoruz. Şube ve personel sayımızı optimum seviyeye çıkartarak özellikle dijital kanallarımızı güçlendirmek suretiyle ülkemizin her yerine hizmetlerimizi yaygınlaştırmayı hedefliyoruz.

Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının destekleri ve makro ihtiyati tedbirleri Türk lirası varlıkların emsallerinden pozitif ayrışmasını sağladı. Bu destekler ve tedbirlerle bir yandan yastık altındaki altınların ekonomiye kazandırılması sağlanmış, liralasma stratejisi de başarıyla yönetilmiştir. Ekonomi yönetiminin liralasma stratejisi kapsamında hayata geçirdiği önlem ve desteklerle TL tercihi güçlenirken döviz ve altın kurlarının sakin bir seyir izlemesi ve dalgalanmaların gündemden düşmesi sağlanmıştır. Bu kapsamda hizmete sunduğumuz kur korumalı TL'ye katılma hesabı, dövizden TL'ye kur korumalı katılma hesabı ve altından TL'ye kur korumalı katılma hesabı, müşterilerimizin birikimleri altın ve döviz kurlarındaki hareketlilik karşısında değerlenmektedir. Emlak Katılım kur korumalı hesaplarda, dövizden TL'ye katılma hesaplarında 2,9 milyar TL'ye, altından 374 milyon TL'ye, TL katılma hesaplarında ise 1,8 milyar TL hacme ulaşmış durumdadır. Yakın zamanda hizmete aldığımız yurt dışındaki yerleşik kişiler ile bu kişilerin yurt dışındaki şirketlerinin tasarruflarını ülkemizdeki bankalarda değerlendirmelerini sağlayan ve Merkez Bankası'na kur koruma güvencesinin yanı sıra ilave getiri garantisi verilen avantajlı bir Türk lirası hesap türü olan YUVAM katılma hesabı sayesinde Emlak Katılım bünyesinde açılan katılım fonları 116,5 milyon Türk lirası karşılığında döviz TL'ye dönüştürülmüştür. Bu sayede hem müşterilerimizin tasarruflarını kur riskine karşı koruyoruz hem de ülke ekonomisine destek oluyoruz. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından ilan edilen çeyrek altın hesaplarıyla ilgili ürünleri Emlak Katılım olarak müşterilerimize sunan ilk banka olduk ve yastık altında tutulan yaklaşık 28 bin adet çeyrek altının ekonomiye kazandırılması sağlamış olduk. "Çeyrek hesap" ve "kazandıran çeyrek hesap" olarak adlandırdığımız bu uygulamalar sayesinde müşterilerimiz birikimlerini güvence altına alırken isterlerse kâr payı getirisi de elde etmektedirler. Diledikleri zaman en yakın Emlak Katılım şubesinden çeyrek hesap veya kazandıran çeyrek hesaplarındaki yatırımlarını da fiziki çekerek yarım, tam, 2,5'lik, 5'lik altın olarak da alabilmektedirler. Emlak Katılım olarak, Nisan 2020'den itibaren, sektörün sürdürülebilir büyümesine katkı sağlamak üzere Türkiye ve dünyada örnekleri olmayan kira sertifikası modellerini ülkemizde hayata geçirdik. 2020 yılında ihraç ettiğimiz Türkiye'nin ilk getirisi katılma havuzuna referanslı sukuk ihracına ek olarak, 2021 yılında, ortaklığa dayalı sukuk ihracı ile özel fon hesabı havuzu üzerinden dünyanın ilk emek-sermaye ortaklığına dayalı sukuk ihracını gerçekleştirmiş olduk.

Çevre temalı projeleri desteklemede öncülük etmeyi görev bilip ortaklıklarla, finansal çözümlerimizle yeşil yatırım projelerini destekleyerek, yeşil kira sertifikası ihracı ile de fon kaynaklarına ulaşarak ve kullanarak sürdürülebilirliğe katkı sağlayacak adımlar atmayı hedefliyoruz. Bu bilinçle geliştirmiş olduğumuz ve ihracını gerçekleştirdiğimiz Türkiye'nin ilk ortaklığa dayalı yeşil sukuk ihracıyla, yıllık net karbon emisyonu azaltımında yaklaşık 2 bin ton katkı sağlamış olduk.

Yine, yakın zamanda bankamızın sürdürülebilir finansman faaliyetleri çerçevesinde, Türkiye'nin ilk eser sözleşmesine dayalı yeşil kira sertifikası ihracını gerçekleştirdik. İstanbul Finans Merkezi projesini yürüten Türkiye Varlık Fonu AŞ'nin fon kullanıcısı olduğu bu ihracımızdan sağlanacak fon, projedeki çevre dostu yeşil binalarda kullanılmış olacak.

Gayrimenkul, inşaat, sürdürülebilir çevreci teknolojiler ve finansal teknolojilere odaklanarak geleceğe yön veren yenilikçi fikirlerin büyümesi ve ticarileşmesi için yatırım fırsatı sağlayan Pusula Girişim Destekleme Programı'mızı devreye aldık. Bu sayede farklı ve yenilikçi fikirleri bankamız bünyesinde yatırıma, üretime ve istihdama dönüştürmeyi hedefliyoruz.

Dünya gündeminde önemli bir yer tutan sürdürülebilirlik konusunda çalışmalarımızı da devam ettiriyoruz. Ülkemizin imzalamış olduğu Paris İklim Anlaşması'na bağlı olarak ekonomik, sosyal ve yönetim alanlarında sürdürülebilir hedeflerin belirlenmesi ve takibi, ayrıca, ülkemiz ve dünyada olan yeni gelişmelerin kurumumuza uygulanabilirliğinin sağlanması amacıyla oluşturduğumuz çalışma gruplarımızla, gelişmeler paralelinde faaliyetlerimizi sürdürmekteyiz.

Dijitalleşmeyi odağımıza alarak geliştirdiğimiz yenilikçi ürün ve hizmetlerimizi şube kanalıyla müşterilerimize bulundukları lokasyonlarda ulaştırmaya devam ederken dijitalleşmenin ivme kazandığı şu dönemde sektörümüzü şube bazlı geleneksel ürün ve kanal yapısından yeni iş modellerine doğru taşımaya da gayret ediyoruz.

Ülkemizin deprem kuşağında olmasından dolayı riskli yapıların acil dönüşümünün hızlıca gerçekleşmesi adına sunduğumuz çözümlere ek olarak, inşaat ve gayrimenkul sektörünü hareketlendirecek, ev almayı mümkün kılacak kolaylıklar sağlamaya çalışıyoruz.

Yine, çok kıymetli hizmetlerimizden olan Yeni Murabaha Yöntemi sayesinde, ürünün satıcıdan alıcıya kadar olan yolculuğunda meydana gelebilecek tüm riskleri bu ticaretin aracısı sıfatıyla Emlak Katılım olarak güvence altına alıyoruz. Böylelikle satıcıya ödeme ve alıcıya mal teslim garantisi sunarak tarafların güvenli ticaret yapabilmelerinin önünü açıyoruz. Yenilenebilir enerjiye yatırım yapmak isteyen müşterilerimizin üretimin, ithal ikamesine dayalı sanayilerin, ticaretin, ihracatın desteklenmesine yönelik devreye aldığımız ürünlerimizle ülkemiz insanlarının, KOBİ'lerimizin, çiftçilerimizin yanında olmaya gayret ediyoruz.

Emlak Katılım olarak, ülkemize ve tüm paydaşlarımıza değer katma adına yaptığımız çalışmalarımızı bundan sonraki süreçte de kararlılıkla sürdüreceğimizi belirtirken, saygılarımı arz ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ederim Sayın Genel Müdürüm.

Şimdi, önerilerin görüşmelerine başlıyoruz.

Kurumun 2019 yılı Alt Komisyon Raporu'nda 1, 2020 yılı Alt Komisyon raporunda 2 öneri bulunmaktadır. 2019 yılının 1 no.lu önerisi ile 2020 yılının 1 no.lu önerisi benzer mahiyette olduğundan birlikte işleme alıyoruz.

Şimdi, daha güncel olan 2020 yılının 1 no.lu önerisini okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Öneri 1:

İş akdi feshedilen Genel Müdür ve Genel Müdür Yardımcısına 694.820 TL ve 217.929 TL yapılan ödemelerin adli ve idari takibinin yapılarak tahsilatının sağlanması önerilir.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Sayın Genel Müdürüm, yanıt için buyurun. Yani verdiğiniz yanıt raporda biraz uzun, onu özetleyerek vererseniz...

TÜRKİYE EMLAK KATILIM BANKASI AŞ GENEL MÜDÜRÜ NEVZAT BAYRAKTAR – İnşallah.

Bankamız cevabı: 4857 sayılı İş Kanunu’nun 2’nci maddesinde işveren vekili “İşveren adına hareket eden ve işin, işyerinin ve işletmenin yönetiminde görev alan kimse” olarak tanımlanmıştır. Bununla birlikte, aynı kanunun “Feshin geçerli sebebe dayandırılması” başlıklı 18’inci maddesinde “İşletmenin bütününe sevk ve idare eden işveren vekili ve yardımcıları ile iş yerinin bütününe sevk ve idare eden ve işçiye işe alma ve işten çıkarma yetkisi bulunan işveren vekilleri hakkında bu madde 19, 21 inci maddeler ile 25 inci maddenin son fıkrası uygulanmaz.” düzenlemesi getirilerek işveren vekilliği kavramının iş güvencesi yönünden daha dar yorumlandığı görülmektedir. İş Kanunu’nun “Geçersiz sebeple yapılan feshin sonuçları” başlıklı 21’inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca, işverence geçerli sebep gösterilmediği veya gösterilen sebebin geçerli olmadığı mahkemece veya özel hakem tarafından tespit edilerek feshin geçersizliğine karar verilmesi durumunda, işveren, işçiye en az dört aylık ve en çok sekiz aylık ücreti tutarında tazminat ödemekle yükümlü olmaktadır. Aynı maddenin üçüncü fıkrası uyarınca ise işverene kararın kesinleşmesine kadar boşa geçen süre yönünden en çok dört aya kadar doğmuş bulunan ücret ve diğer hakların ödenmesi konusunda yükümlülük yüklemektedir. İş Kanunu’nun ilgili maddesi uyarınca, mahkeme tarafından feshin geçersizliğine karar verilmesi durumunda işveren işçiye 4 artı 8 maaşa kadar toplamda 12 maaş tutarında ödeme yapmakla yükümlü olabilmektedir. Bu kapsamda, bankada genel müdür ve Yönetim Kurulu üyeliği görevini yürüten kişilerin görevden alınması hâlinde gerek İş Kanunu gerek Ticaret Kanunu uyarınca bankanın tazminat sorumluluğu gündeme gelmektedir. Nitekim, Bankamız İç Yönergesinin 2/3’üncü maddesinde “Genel müdür, Bankacılık Kanunu ve ilgili diğer mevzuatın genel müdür için öngördüğü görevlerin ve bankanın diğer bütün idari işlemlerinin yanı sıra, bankanın faaliyetlerinin etkin ve sağlıklı yürütülmesini ve koordinasyonunu sağlamak üzere birinci derece imza yetkisini haiz olarak görevlendirilen, banka adına düzenlenecek belgeleri müştereken imzalama ve temsil yetkisini haiz doğal yönetim kurulu üyesidir. Genel müdür yardımcısı, banka yönetim kurulunca yapılan görevlendirme ve organizasyon şeması doğrultusunda yasal düzenlemeler ve banka mevzuatı çerçevesinde kendisine bağlı banka birimlerinin sevk ve idare edilmesiyle ilgili her türlü faaliyeti yerine getirmek üzere birinci derece imza yetkisini haiz olarak görevlendirilen ve bu iç yönergeyle sınırları belirlenmiş olan konularda banka adına düzenlenecek belgeleri imza derecesine uygun olarak müştereken imzalama ve bu yetkisiyle sınırlı olarak temsil yetkisini haiz kişidir.” şeklinde tanımlanmıştır. Bununla birlikte, bankamızda işçiye işe alma ve çıkarma yetkisinin de münhasıran genel müdür ve genel müdür yardımcılarına ait olmadığı, iç yönergede genel müdür ve genel müdür yardımcılarının sınırlı yetki tanındığı düşünüldüğünde, bu kişilerin işveren vekilliği statüsü tartışmaya açık hâle gelmiştir. Ayrıca, yukarıda ifade edildiği üzere, iş güvencesinin kapsamı İş Kanunu’nun 18, 19, 21’inci maddeleri ve 25’inci maddesinin son fıkrasıyla sınırlıdır. Bu doğrultuda, iş güvencesi kapsamından yararlanamayacak kişiler, işçilik alacaklarından olan kıdem tazminatı, ihbar tazminatı ve yıllık izin ücretlerine hak kazanacaktır. Tüm bu açıklamalara ek olarak ilgili kişilere ödenen tazminatlar iş güvencesi kapsamında ödenmemiş olup, bankacılık tazminatı olarak ödenmiştir.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Genel Müdürüm.

Öneri üzerine söz almak isteyen üyemiz var mı?

Sayın Yaşar, buyurun.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) - Teşekkür ederim Başkanım.

Kurulun değerli üyeleri, Sayıştayın kıymetli temsilcileri, Emlak Katılımın kıymetli temsilcileri; öncelikle hoş geldiniz.

Ben sadece önerge üzerinde... Siz de kanun maddesine dayalı açıklamada bulundunuz, Sayıştayın üyeleri de aynı. Yani bizim bir Anayasa'mız var, bir İş Kanunu'muz var; şimdi 2 tane mi İş Kanunu var ki birini Sayıştay başka yorumluyor? Siz uzun uzun İş Kanunu'na atıfta bulunarak bir yorum yapıyorsunuz, haklılığınızı orta yere koymaya çalışıyorsunuz. Ben, 2 tane mi Anayasa var, 2 tane mi kanun var bunu merak ediyorum. Hem Sayıştay Grup Başkanına soruyorum hem de size soruyorum. Hangi kanuna göre bunları şey yapıyorsunuz?

Teşekkür ederim Başkanım.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Peki, teşekkür ederim.

Sayıştayın öneriyle ilgili görüşünü alalım.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Sayın Başkanım, maalesef, bu konuda Genel Müdürlüğümüz gibi düşünmüyoruz, farklı düşünüyoruz. Evet, aynı kanunun aynı maddelerine herhâlde farklı gözle bakıyoruz. Sebeplerimiz var, makul sebeplerimiz var. Sayın Genel Müdür 29/8/2018'de göreve başlamış, 11/10/2019'da görevden alınmış; yaklaşık on dört ay civarında bir görev yapmış bahse konu olan Sayın Genel Müdür.

İş güvencesi kapsamında da kendisine tazminat ödenmiş Yönetim Kurulu kararıyla. İş Kanunu'na göre, işveren vekillerine iş güvencesi tazminatı ödenmez, bu çok açık bir hüküm. Burada ayırdığımız nokta, Genel Müdür işveren vekili midir, değil midir veya Genel Müdür Yardımcısı, işveren vekili midir, değil midir?

AHMET KAYA (Trabzon) – Vekilidir.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Bizim kanaatimiz de şöyle, raporumuzun 48-49'uncu sayfalarında var.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Zaten raporunuzda var, Haydar Bey, raporunuzda var.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Müsaade ederseniz, sadece...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Siz görüşünüzü verin, raporunuzda var.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Görüşümüz şu: Zaten Yargıtayın 3 kararını da biz buraya koyduk, Yargıtay kararlarında da...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Evet, tamam.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Müsaade ederseniz sadece şurayı okuyayım Başkanım. Müsaade eder misiniz, çok kısa?

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Raporunuzda var ama Haydar Bey, görüşünüzü verin.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Tamam.

Dolayısıyla yani işveren vekili olduğu için buna tazminat ödenmeyeceğini düşünüyoruz. Görüşümüz de şudur: Bu konu yargıya taşısın, yargı bu konuda ne söyleyecekse söylesin. Sonuçta, kararı verecek olan yargıdır diye düşünüyoruz.

Arz ederim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Hayır, izlemede mi, onu söyleyin, görüşünüzü söyleyin.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Yani biz izleyeceğiz ama bankanın da bunu yargıya taşıması gerektiğini değerlendiriyoruz.

Arz ederim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Tamam, peki, siz sadece o görüşünüzü söyleyin. Sadece görüşünüzü söyleyeceksiniz Haydar Bey; izlenecek mi, gündemde mi kalacak diye.

Önerinin Sayıştay tarafından izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

KEMAL ZEYBEK (Samsun) – Sayın Başkan... Sayın Başkan...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – O, yönetimin takdirinde, yönetim gerekirse teftişe verir veya bakanlık teftişe verir, konu incelenir. Şimdi biz burada izlenmesiyle ilgili kararımızı verdik.

Peki, teşekkür ediyorum.

Böylelikle, 2019 yılı önerilerinin görüşmeleri tamamlanmıştır.

Şimdi 2020 yılı önerilerinin görüşmelerine başlıyoruz.

Kurumun 2020 yılına ait 1 no.lu önerilerini görüşmüştük. Bu nedenle, 2020 yılının 2 no.lu genel önerisini okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Öneri 2:

2020 Yılı Sayıştay Denetim Raporu’nda yer alan diğer bulgu ve önerilerin de yerine getirilmesi önerilir.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Yanıt için buyurun Sayın Genel Müdürüm.

TÜRKİYE EMLAK KATILIM BANKASI AŞ GENEL MÜDÜRÜ NEVZAT BAYRAKTAR – Diğer bulgu ve öneriler yerine getirilecektir Başkanım.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Önerinin Sayıştay tarafından izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Diğer bulgu ve önerilerden görüşülmesini talep ettiğiniz öneri var mı? Yok.

Böylelikle önerilerin görüşmeleri tamamlanmıştır.

Şimdi geneli üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Geneli üzerinde söz almak isteyen üyemiz var mı?

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Var Sayın Başkan.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Buyurun Sayın Tuncer.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Genel Müdür sunumlarında yeni “murabaha yöntemi” diye bir sistemi uygulamaya başladıklarını, çok da başarılı olacağını söyledi. Şimdi “murabaha” alış fiyatı veya maliyet üzerine belli bir kâr ilavesiyle yapılan, bir tür güvene dayalı satış sözleşmesi anlamındaki fıkıh terimi olarak tanımlanmış. Ama Osmanlılarda murabaha “muameleyişeriyye” yani göstermelik satış işlemi olarak kullanıldığı için, faizin hileli yollarından biri olarak kabul edilmiştir. “Murabaha” kelimesi Osmanlı Devleti’nde zamanla yüksek faizcilik ve tefecilik anlamında da kullanılmış ki murabahanın uygulamadaki anlamı da bu yöndedir. Bu, yeni “murabaha sistemi” isminin uygun olmadığı kanaatindeyim. Bunun değişmesi gerekir veya daha öz Türkçe kelime kullanılırsa daha iyi olur çünkü fıkıh ve Osmanlı arasında da çelişki var.

KEMAL ZEYBEK (Samsun) – Türkçeden Osmanlı’ya geçtiyse ne yapacağız?

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Öz Türkçemiz var. Türk Dil Kurumuyla bir görüşme yapılır, ona ilişkin bir isim bulunur. Şimdi, kafalardaki soru işaretlerinin kalkması lazım. Neticede, katılım bankasının bir çelişki doğuracak sisteme dair isim kullanmaması gerekir diye düşünüyorum.

Yine, sukukla ilgili, Genel Müdür bayağı bir... Hatta, ilk, emek-sermaye ortaklığına dayalı sukuk ihracıyla ilgili filan bahsetti, şey yaptı ama yine de katılım bankalarında dikkat edilmesi gerektiği düşüncesindeyim çünkü İslam İşbirliği Teşkilatına tabi İslam Fıkıh Akademisi 2012’de Cezayir’de toplanıyor ve sukuk sisteminin haram olduğuna dair fetva yayınlıyor. Bu hâliyle de sukukun İslam hukukuna uygun olmadığı artık tescil edilmiş. Bununla ilgili, Sayın Genel Müdürün, sayın yönetimin düşüncesi nedir? Bunun tarafıma bildirilmesini istiyorum.

Birkaç tane de sorum var, bunların da yazılı cevaplanmasını istiyorum hem zaman tasarrufu hem de söz uçar, yazı kalır kuralı gereği.

1) Katılım bankacılığı sektöründeki payınız bugün itibarıyla yüzde kaçta yükselmiştir?

2) 2021 yılında dağıtılan net kâr payı oranı yüzde kaç olarak verilmiştir? Bunu ben alt komisyonda da sormuştum, sözlü olarak verilen cevaba göre bankanın dağıttığı katılım oranı diğer faizle para ödeyen bankalarla aynı oran. Yani o zaman “katılım” kelimesi çok cazip olmuyor. Gidip Ziraat Bankasına faizle para yatıran vatandaş ile katılım bankasına kâr payı amaçlı para veren vatandaşın aldığı kâr oranı aynı; birine “kâr” birine “faiz” denmiş. Siz katılım bankasıysanız özellikle şu anki ekonomik durumda çok çok yüksek oranlarda kâr dağıtmanız gerekiyor. Bu konuda 2021 yılı sonundaki net kâr oranı yüzde kaçtır? Bunu verirsiniz memnun oluyorum.

2021 yılı sonu itibarıyla yakın izlemede bulunan kredi tutarınız ve genele vurulduğunda yüzde oranı nedir?

Bir başka sorum: Teminat almadan verdiğiniz krediler var mı? Varsa bu teminatsız verilen kredilerden geri dönmeyenlerin oranı nedir, sayısı nedir, miktarı nedir? Bunları öğrenmek istiyorum.

Bir başka sorum: 2021 yılı net dönem kârınız ne kadardır?

Bir başka soru: 2021 yılında katılma hesaplarında TMSF sigorta bedeli kaç liraya çıkarılmıştır? 100 bin liraydı herhâlde 2019’da. Bu hâlen 100 bin lira olarak devam mı ediyor yoksa bu oran artırıldı mı?

Bir başka sorum: 2021 yılında toplanan fonların krediye dönüşüm oranı yüzde kaçtır? 2019’da kurulduğunuzda bu yüzde 98’di yanlış hatırlamıyorsam. Bu oran artmış mıdır, düşmüş müdür, aynen devam mı etmektedir?

2021 yılı itibarıyla şube sayınız kaç olmuştur? Yeni bir bankasınız, artık 3’üncü yılı da tamamlamak üzeresiniz. Şube sayısı kaçta çıkmıştır?

Bir başka ve son sorum: Bankanızda çalışan engelli yurttaş sayısı kaç kişidir? Toplam personele oranlandığında mevzuatın aradığı, zorunlu kıldığı yüzdelik dilimi karşılamakta mıdır?

Çalışmalarınızda başarılar diliyorum, şimdiden Kurban Bayramınız da kutlu olsun.

TAMER DAĞLI (Adana) – Bu arada Mustafa Bey’i Fetva Kuruluna önerebiliriz sunumundan dolayı.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Tuncer.

Sayın Yaşar, buyurun.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Teşekkür ederim Başkanım.

Kurumun değerli üyeleri, öncelikle hoş geldiniz.

Aslında katılım bankalarının en fazla kullandığı finans araçlarından biri murabaha yöntemi yani neticede mal alıyorsunuz, üzerine belli bir kâr ilave ediyorsunuz ve satıyorsunuz. Bunların hepsi murabaha, hatta mudarebe, bunların daha farklı yöntemleri de var ama en yaygın olarak kullanılan

finans yöntemi bu, mal alıp mal satma, üzerine de belirli bir kâr ilave ediyorsunuz. Yenisini çok anlayamadık yani geçmiş ile bugün arasındaki... Geçmişte de mal alıyordunuz da herhâlde mala bakmıyordunuz, bu sefer satın aldığınız andan itibaren -ben öyle anlıyorum- birisini gönderiyorsunuz, malı alıyor, getiriyor, verdiğiniz adama teslim ediyor, hadi aleykümselem diyor. Sanki başlangıçtan sonuna kadar izlediğinizden bunu anlıyorum, hâlbuki zaten murabahanın da genel ruhu o, geçmişte de yapılan üç aşağı beş yukarı aynı şey; yeni kısmını anlayamadık. Ama önemli olan...

Tabii “emlak” deyince Emlak Katılım Bankası, Emlak Katılım Bankasının yan kuruluşuyla daha çok inşaat sektörü desteklenir gibi. Orayla ilgili özel bir ilgi alanınız mı var? Mesela “deprem” diyorsunuz. Türkiye deprem riski altında, yüzde 60’ı, yüzde 65’i de deprem bölgesinde bulunuyor; ciddi oranda da yenilenmeyi bekleyen bina var, 6 milyon civarında bina yapılması lazım. Zaman zaman konuşuyoruz yani Türkiye’nin bir altmış-yetmiş yıla ihtiyacı var.

Şimdi, bu sukuk, çok bilinen, Türkiye’de çok fazla kullanılan bir finans yöntemi değil; bu, çok anlaşılabilir bir şey değil. Yani sizin buraya yazdığınız, işte, emek, sermaye ortaklığına dayalı. Emeğe, sermayeye yani biri emeğini koyacak, biri sermayesini koyacak, ortaya bir iş çıkacak, siz de bunu alıp uluslararası arenada pazarlayacaksınız gibi bir şey mi çıkıyor orta yere? Mesela bunu en yoğun kullananlardan biri İngiltere ama bunlar daha çok İslami fonlar, işte, Cezayir’de kurul toplandı, fetva verdi, vermedi. İşin aslı, mümkün olduğunca çizgiye yakın gitmeye çalışıyorsunuz, yoksa siz, murabahada da farklı yöntemlerde de kâr garantisi edemezsiniz. Ama şu ana kadar yaptığınız işlemlerde finans sağladığınız bir firma -yatırım amaçlı veya al, sat amaçlı- biri gelip dese ki size: Ben sizden kullandığım bu fondan zarar ettim. “Hadi gel paylaşalım.” dediğiniz yarım müşteri olduğunu zannetmiyorum. Zarar ettiyse teminatlarınızı işleme koyuyorsunuz, elinizden ne geliyorsa arkasına koymuyorsunuz; bunu bütün bankalar... Yani finans kurumlarında da böyle. Ha, bunun karşılığında size mevduat yatırımlara veyahut da katılım hesaplarına para yatıranlara da siz: “Ya, kusura bakmayın, bu sene işler iyi gitmedi, pandemi vardı, zarar ettik, size kâr payı değil de bunun yerine anaparanızdan da şu kadar düşük veriyorum.” deme lüksüne sahip değilsiniz, sizin kapıdan kimse geçmez. Yani bu, iki arada bir derede gibi; hani bunun bir orta yolunu herhâlde bulmaya çalışıyorsunuz. Mesela kur korumalı mevduat hesabı, diyorsunuz ki: Ya aynı oranda dolar, o, çünkü kur neyse vereceğiz ya da şu kadar kâr payı mı diyorsunuz ona, yani ne diyorsunuz ona? Ya da şu kadar bir oranı veriyoruz...

TÜRKİYE EMLAK KATILIM BANKASI AŞ GENEL MÜDÜRÜ NEVZAT BAYRAKTAR - Oran yok orada.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Oran yok. Diyorsunuz ki: Parayı getir kardeşim, o gün biz...

TÜRKİYE EMLAK KATILIM BANKASI AŞ GENEL MÜDÜRÜ NEVZAT BAYRAKTAR – Kâr elde edersek onu dağıtıyoruz.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Edeceksiniz. Ama bununla ilgili bir şey söylemezseniz hiç kimse gelmez.

TÜRKİYE EMLAK KATILIM BANKASI AŞ GENEL MÜDÜRÜ NEVZAT BAYRAKTAR - Geliyor işte, o rakamlar...

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Ama buradaki rakamlarınız, 2 milyar civarında fon toplamışsınız.

TÜRKİYE EMLAK KATILIM BANKASI AŞ GENEL MÜDÜRÜ NEVZAT BAYRAKTAR – O, kur korumalı topladığımız katılım hesapları...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Karşılıklı soru-cevap şeklinde konuşmayalım.

Size söz verdiğimde Sayın Genel Müdürüm...

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Bu arada, mevduat hesaplarınızın ne kadarı TL, ne kadarı dövize endeksli kur korumalı hesap. Yani bunları TL gibi algılamazsanız. Benim sormak istediğim, insanlar artık TL'ye güvenmiyor, daha çok adına “kur korumalı” veya başka yöntemlerle... İşte, “altın” diyorsunuz, “çeyrek” diyorsunuz, farklı argümanlar sunmaya çalışıyorsunuz. Toplam mevduatınızdaki oranı nedir? Şu an, fon kullanıyorsunuz, özel bankalarda bu rakamlar 27-28'ler mertebesinde. Sizde rakamlar daha geride -Ziraat, Halk, sizden önce onlarla da bu konuları konuştuk- 17-18'ler mertebesinde ama tabii, burada belli zorluklar var. Tabii, zorluk var desem, şimdi, bütün bankaların söylediği şu: “Bize ne talep geliyorsa Allah'ın izniyle kullanıyoruz, zaten Türkiye’de 1’inci bankayız.” Siz de aynen buna paralel şeyler söyleyeceksinizdir. Ama işin özeti, finansmana ulaşmakta şu an, belli zorluklar var ama tam da bu noktada size çok ciddi de ihtiyaç var. Neden? Emtia fiyatları şu an, vadeli satılmıyor, vadeli mal yok, malı bulduğunuza dua ediyorsunuz. Siz murabaha yöntemiyle bir noktada peşin aldığınız malı üzerine kâr payı ilave ederek uzun vadeye yayıyorsunuz; bu önemli, piyasa dinamikleri açısından çok önemli. Sektörün her tarafını destekliyorsunuz yani sadece inşaat boyutu değil, imalat sanayisine de her sektöre katkı ve destekleriniz var.

Bazı İslami endişeleri olanlarla ilgili de tabii bir yol, bir yöntem... Bunlarla ilgili rakamlar üzerinden biraz konuşabilir miyiz, bunlarla ilgili rakamlar verebilir misiniz?

Bu sukuk konusu nasıl bir finansman yöntemi, nasıl oluşturuyorsunuz, nasıl ihraç ediyorsunuz? Bu alan geniş, buna şu an belki sözlü cevap vermek Komisyonun da ciddi oranda vaktini alır ama finansman metodu açısından çok önemli, onu, özellikle -buradaki bütün arkadaşlarımızla ilgili- bu sukuk konusunu baştan aşağı -madem bu işe girdiniz, ilksiniz- bizim de bilgilenmemiz açısından Komisyona bilgi notu şeklinde gönderirseniz memnun oluruz.

Çalışmalarınızda başarılar diliyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Böylece geneli üzerindeki görüşmeleri tamamladık.

Şimdi sözü Sayın Genel Müdürümüze vermeden önce ben, bazı hatırlatmalarda bulunmak istiyorum: Sayın Genel Müdürüm, sayın üyelerimize, sorulan sorulardan yazılı olarak yanıt verilmesini gerektiren konularla ilgili yanıtlarınızı, tutanakların Türkiye Büyük Millet Meclisi “web” sayfasında yayınlanmasından itibaren on beş gün içinde bütün üyelerimize Komisyon Başkanlığımız aracılığıyla iletebilirsiniz.

Sayın Genel Müdürüm, şimdi, sayın milletvekillerimizin sormuş olduğu soruları yanıtlamak üzere sözü size veriyorum, buyurun.

TÜRKİYE EMLAK KATILIM BANKASI AŞ GENEL MÜDÜRÜ NEVZAT BAYRAKTAR - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Soruları en kısa zamanda, yazılı olarak, hızlı bir biçimde cevaplandıracağız.

Sorular için, her türlü bilgilendirme için ayrıca teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Peki, teşekkür ediyorum Sayın Genel Müdürüm.

Sayın Bakan Yardımcım, sizin ilave etmek istediğiniz bir husus varsa buyurun.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET EMİN BİRPINAR - Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, KİT üst Komisyonunun çok kıymetli üyeleri, vekillerimiz; tabii, bankamız yeni bir banka, yaklaşık dört seneden beri hizmet veriyor ve 78’e yakın şubesi oldu, binin üzerinde çalışanı oldu. Gerçekten, Sayın Genel Müdürümüzün de bahsettiği gibi, istihdam sağlayan, Türkiye’nin her yerinde aslında dijital bankacılığı da ön plana çıkartan önemli bir katılım bankası olarak hizmet veriyor.

Bundan sonra da aynı gayretle, şevkle ve gerçekten, liyakati esas alan, liyakatli insanların işe alındığı önemli bir banka olarak önümüzdeki süreçte Türkiye Cumhuriyeti devletine ve vatandaşlarımıza hizmet etmeye devam edecektir.

Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım ve kıymetli üyeler, sağ olun.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Biz de teşekkür ediyoruz; çalışmalarınızda başarılar diliyoruz, kolaylıklar diliyoruz.

Şimdi, Türkiye Emlak Katılım Bankası AŞ'nin 2019 ve 2020 hesap dönemlerine ilişkin sonuç bölümlerini ayrı ayrı okutup genel görüşmeye sunacağım.

Önce 2019 yılı sonuç bölümünü okutuyorum.

Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Sonuç:

Türkiye Emlak Katılım Bankası Anonim Şirketinin 26 Haziran 2020 tarihindeki genel kurulunda kabul edilen 2019 yılı bilançosu ve 46 milyon 103 bin Türk lirası dönem kârıyla kapanan kâr veya zarar tablosu genel görüşmeye sunulur.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - 2019 yılı sonuç bölümü genel görüşmeye sunulmuştur.

Şimdi 2020 yılının sonuç bölümünü okutuyorum.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Sonuç:

Türkiye Emlak Katılım Bankası Anonim Şirketinin 22 Mart 2021 tarihinde banka genel kurulunda kabul edilen 2020 yılı bilançosu ve 104 milyon 451 bin Türk lirası dönem kârıyla kapanan kâr veya zarar tablosu genel görüşmeye sunulur.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - 2020 yılı sonuç bölümü genel görüşmeye sunulmuştur.

Türkiye Emlak Katılım Bankası AŞ'nin 2019 ve 2020 yıllarına ait üst Komisyon toplantısı tamamlanmıştır.

Tüm katılımcılara teşekkür ederim.

Sayın Genel Müdürüm, teşekkür konuşması için söz sizde, buyurun.

TÜRKİYE EMLAK KATILIM BANKASI AŞ GENEL MÜDÜRÜ NEVZAT BAYRAKTAR - Sayın Başkanım, çok değerli milletvekillerimiz, tüm katılımcılar; çok teşekkür ediyoruz, herkese saygılarımızı sunuyoruz.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Peki, teşekkür ediyoruz biz de.

3.- *Emlak Varlık Kiralama AŞ'nin 2019 ve 2020 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri*

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Değerli Komisyon üyeleri, toplantımıza Emlak Varlık Kiralama AŞ'yle devam ediyoruz.

Değerli Komisyon üyeleri, toplantımıza Emlak Varlık Kiralama AŞ'nin 5/8/2019-31/12/2019 hesap dönemi ile 2020 yılına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleriyle devam ediyoruz.

Sayın Genel Müdürümüzden başlamak üzere, toplantımıza katılan kurum temsilcilerimizin kendilerini Komisyonumuza tanıtmalarını rica ediyorum.

(Katılımcılar kendilerini tanıttı)

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Sunumunu yapması için sözü Sayın Genel Müdürümüze veriyorum.

Buyurun.

TÜRKİYE EMLAK KATILIM BANKASI AŞ GENEL MÜDÜRÜ NEVZAT BAYRAKTAR - Sayın Başkanım, teşekkür ederiz.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri ve değerli hazırun; Emlak Katılım olarak katılım bankacılığı esaslarıyla vatandaşlarımıza hizmet etmek için çalışmalarımıza hız kesmeden devam ediyoruz. Kurulduğumuz günden bu yana tüm hizmetlerimizi çeşitlendirerek artırıyoruz; her bir adımını planlayarak, gelecek günlerin ihtiyaçlarını hedefleyerek adımlarımızı atıyoruz. Bu kapsamda, banka olarak Emlak Varlık Kiralama AŞ'yi Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu ve Sermaye Piyasası Kurulundan alınan izinler doğrultusunda 5 Ağustos 2019 tarihinde kurduk. Kira sertifikası aracılık işlemlerimize 2021 yılında başladık. 2021 yılında kurumsal müşterilerimiz için gerçekleştirdiğimiz toplam kira sertifikası satış tutarı yaklaşık 1 milyar 600 milyon TL'dir. 2022 yılının ilk yarısında ise bu tutar 1,2 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

Emlak Varlık Kiralama Şirketi üzerinden 24 Aralık tarihinde, Türkiye Varlık Fonunun yüzde 100 iştiraki olan ve İstanbul'un küresel finans merkezine dönüşüm hedefine katkı sağlamak amacıyla planlanan İstanbul Finans Merkezi Projesi'ni yürüten Türkiye Varlık Fonunun iki yıl vadeli ve 600 milyon tutarlı Türkiye'nin ilk eser sözleşmesine dayalı yeşil kira sertifikası ihracını gerçekleştirdik. Bildiğiniz üzere, İstanbul Finans Merkezi Projesi'nin katılım finans payının Türkiye'de 2025 yılında yüzde 15'e çıkarılması hedefine önemli katkı sunması beklenmektedir. Bu kapsamda, Türkiye'de ilk kez sunulan eser sözleşmesine dayalı yeşil kira sertifikası bu hedefin ilk adımlarından biri olmuştur. Vatandaşımıza, ekonomimize yaptığımız hizmetlerle ülkemize katkı sunmak en büyük vazifemizdir. Bu amaç doğrultusunda, sürdürülebilir sermaye piyasalarının ülkemizde büyümesi ve gelişimi açısından çalışmalarımıza devam ediyoruz.

Saygılarımla arz ederim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ediyorum.

Şimdi önerilerin görüşmelerine başlıyoruz.

Kurumun 5/8/2019, 31/12/2019 hesap dönemi ile 2020 yılı alt komisyon raporunda bulgu ve öneri bulunmamaktadır. Bu nedenle geneli üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Geneli üzerinde söz almak isteyen üyemize ben söz vereceğim.

Söz almak isteyen yok.

Geneli üzerindeki görüşmeleri de tamamladık.

Şimdi Emlak Varlık Kiralama AŞ'nin 5/8/2019, 31/12/2019 hesap dönemi ile 2020 hesap dönemine ilişkin sonuç bölümünü okutup genel görüşmeye sunacağım.

Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sonuç:

Emlak Varlık Kiralama Anonim Şirketinin 6 Nisan 2020 tarihindeki Genel Kurulunda kabul edilen 5 Ağustos 2019, 31 Aralık 2019 dönemi bilançosu ve kâr veya zarar olmadan kapanan kâr veya zarar tablosu genel görüşmeye sunulur.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – 5/8/2019, 31/12/2019 hesap dönemine ait sonuç bölümü genel görüşmeye sunulmuştur.

2020 hesap dönemine ait sonuç bölümünü okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sonuç:

Emlak Varlık Kiralama Anonim Şirketinin 5 Şubat 2021 tarihindeki Genel Kurulunda kabul edilen 2020 yılı bilançosu ile kâr veya zarar olmadan kapanan kâr veya zarar tablosu genel görüşmeye sunulur.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – 2020 yılı sonuç bölümü genel görüşmeye sunulmuştur.

Emlak Varlık Kiralama AŞ’nin 5/8/2019, 31/12/2019 hesap dönemi ile 2020 yılına ait üst Komisyon toplantısı tamamlanmıştır.

Tüm katılımcılara teşekkür ederim.

4.- Emlak Katılım Varlık Kiralama AŞ’nin 2020 yılına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Değerli Komisyon üyeleri, toplantımıza Emlak Katılım Varlık Kiralama AŞ’nin 2020 yılına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleriyle devam ediyoruz.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Evet, Yönetim Kurulu üyelerini tanıyalım.

TÜRKİYE EMLAK KATILIM BANKASI AŞ GENEL MÜDÜRÜ NEVZAT BAYRAKTAR – Aynı.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Peki.

Evet, sunum için Sayın Genel Müdürüm, buyurun

TÜRKİYE EMLAK KATILIM BANKASI AŞ GENEL MÜDÜRÜ NEVZAT BAYRAKTAR – Sayın Başkanım, sayın milletvekilleri ve değerli hazırun; Emlak Katılım Bankası olarak, geçmişinden gelen mirası ve geleceği inşa etme hedefiyle çalışmalarımızı hız kesmeden sürdürüyoruz. Bu hedefler doğrultusunda, Emlak Katılım Varlık Kiralama AŞ’yi, Bankacılık Düzenleme Denetleme Kurulu ve Sermaye Piyasası Kurulundan alınan izinlerle 20/1/2020 tarihinde kurduk.

Emlak Katılım Varlık Kiralama AŞ olarak 2020 yılında yurt içinde nitelikli yatırımcıya tahsisli satış yöntemiyle 4,8 milyar TL tutarında 32 adet kira sertifikası gerçekleştirdik. 2021 yılında ise 12,9 milyar TL tutarında 86 adet kira sertifikası ihracı yaptık. Aynı zamanda, 2020 yılında SPK tarafından onayı alınan toplam ihraç tavanı tutarı 7 milyarken 15 milyara ulaştı. 26 Mart 2020 tarihinde, üç yüz altmış dokuz gün vadeli, getirisi bir aylık katılma havuzuna referanslı, 100 milyon TL tutarlı, Türkiye’nin ilk getirisi katılma havuzuna referanslı kira sertifikası ihracını gerçekleştirdik. 19 Mart 2021 tarihinde dört yüz elli beş gün vadeli ve yaklaşık 47 milyon tutarlı Türkiye’nin ilk emek-sermaye ortaklığına dayalı kira sertifikası ihracını gerçekleştirdik. Emlak Katılım Varlık Kiralama AŞ olarak, 16 Kasım 2021 tarihinde ise 52 milyon TL tutarında Türkiye’nin ilk yeşil sukuk ihracını gerçekleştirdik. Sürdürülebilir büyüme hedeflerimiz kapsamında sermaye piyasaları dâhil her alanda faaliyetlerimize devam edeceğiz.

Saygılarımla arz ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Genel Müdürüm.

Şimdi önerilerin görüşmelerine başlıyoruz.

Kurumun 2020 yılı alt komisyon raporunda bulgu ve öneri bulunmamaktadır.

Bu nedenle geneli üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Geneli üzerinde söz almak isteyen üyemize ben söz vereceğim.

Söz almak isteyen? Yok.

Geneli üzerinde görüşmeleri de tamamlıyoruz.

Şimdi Emlak Katılım Varlık Kiralama AŞ’nin 2020 hesap dönemine ilişkin sonuç bölümünü okutup genel görüşmeye sunacağım.

2020 yılı hesap dönemine ait sonuç bölümünü okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sonuç:

Emlak Katılım Varlık Kiralama Anonim Şirketinin 5 Şubat 2021 tarihindeki Genel Kurulunda kabul edilen 2020 yılı bilançosu ile kâr veya zarar olmadan kapanan kâr veya zarar tablosu genel görüşmeye sunulur.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – 2020 yılı sonuç bölümü genel görüşmeye sunulmuştur.

Emlak Katılım Varlık Kiralama AŞ’nin 2020 yılına ait üst Komisyon toplantısı tamamlanmıştır.

Tüm katılımcılara teşekkür ederim.

Değerli Komisyon üyeleri, 18 Ocak 2022 tarihinde alt komisyonların çalışmalarıyla başladığımız 2019 ve 2020 yılları kamu iktisadi teşebbüsleriyle bağlı ortaklıklarında hesap ve işlemlerin denetim çalışmalarını bugün itibarıyla yapılan son üst Komisyon toplantısıyla tamamlamış bulunmaktayız. Başta sayın üyelerimiz olmak üzere denetim toplantılarına katılan tüm kamu kurum ve kuruluşlarının temsilcilerine teşekkür ediyorum.

Toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 16.41

